

Realități Culturale

REVISTĂ DE ETNOGRAFIE, FOLCLOR ȘI CULTURĂ CONTEMPORANĂ

GRIGORE BOTEZATU

85 ANI DE LA NAȘTERE

Foto de Sergiu Cumatrenco

PAVEL POPA Violeta — sinceritate și încredere.....	1
Calendar cronologic.....	6
Dansul folcloric „Alunelul” — origini, semnificații, expresivitate	26
TATIANA COCIUG Uneori o îmbrățișare este tot de ce avem nevoie	3
NICOLAE BĂIEȘU Întâmpinarea pruncului Iisus la biserica din Ierusalim....	4
Contribuția lui Grigore Botezatu la valorificarea folclorului național	21
MARIA SCOARȚĂ Eminescu — un veac de nemurire.....	5
EUGENIA CONDORACHE Lansare de carte în premieră.....	11
LARISA SULEMANOV Așteptăm semănătorii.....	12
ZINAIDA RAEVSCHI Cu mic, cu mare au poposit la sărbătoare	13
AXENIA DRUMOVA Constatări despre cultură.....	14
O simfonie ce inspiră.....	15
GALINA MĂȚU Cu dor de Eminescu	16
ION DOMENCO Din străbuni lăsate și la lume date	17
ADRIANA BULAT Somitățile raionului Șoldănești într-o Gală a Laureatilor ca la Hollywood.....	18
GRIGORE ZĂNOAGĂ Mai bine mai târziu	20
LARISA CARP „Un colind pentru țară”	22
MARIANA COCIERU, TATIANA CIORNOLUȚCHI Tinerii — promotori ai valorilor culturii.....	23
TATIANA CEBAN Tradiție și modernitate	24
GHEORGHE NICOLAESCU Ziua Națională a Culturii în luminile reflectoarelor aprinse	25

PROIECTUL „REALITĂȚI CULTURALE”
nr. 2 (32) februarie 2014

Adresa: mun. Chișinău, str. București,
68, of. 313, 314
Tel.: (+373 22) 20-25-53
Mob.: (069) 39 24 98 (redacția)
Fax: (+373 22) 20-25-55
E-mail: popapavel55@gmail.com
notografprim@gmail.com

COLEGIUL DE REDACȚIE

Pavel Popa, redactor-șef
dr. Varvara Buzilă,
Muzeul Național
de Etnografie și
Istorie Naturală
dr. Victor Ghilaș, AȘM
Claudia Șerșun,
Ministerul Culturii
Mariana Cocieru, AȘM

Veta Ghimpu-Munteanu,
Teleradio-Moldova
Gheorghe Nicolaescu,
Cabinetul metodic
al Ministerului Culturii
Tudor Grigoriță,
Secția Cultură Ialoveni
Cristian Șarban,
design, tehnoredactare

Editura „Notograf Prim” s.r.l. /
Tipografia F.E.P. Grafema Libris s.r.l

Violeta – sinceritate și încredere

Simbolul Făurarului

Februarie este luna îndrăgostiților, a poveștilor de iubire, a perlelor, fiindcă zăpada de pe ramurile copacilor se topește transformându-se în picături solidificate ce seamănă cu niște mărgăritare de gheață. Printre multiplele simboluri ale Făurarului, Violeta este considerată emblema lunii.

Violeta este o floare scundă, fragilă, erbacee, cu parfum discret, divers colorată: albastru-violet, roz, alb sau combinații de culori. Ei îi aparțin numeroase specii: de ghiveci; violeta de Parma, dar și pansellele cu flori mici suav parfumate care înfloresc la finele lui făurar.

Violeta de ghiveci (de cameră) numită africană este originară din Africa – o plantă mărunțică, compoziția frunzelor ei simbolizează rozeta, cu florile concentrate în centrul ei, unicolore sau bicolore pe

nuanțe de albastru, violet, roz, roșu, alb. Înfloarește aproape anul împrejur, dar iarna este perioada ei de glorie.

Violetele de Parma - una dintre cele mai populare, iubite plante de interior, denumită științific *Saintpaulia*. Este originară din tropica Africii, zona Tanzaniei și a Keniei. „Sunt plante pitice, cu frunzele de culoare verde-închis, groase și catifelate, și

care produc ciorchini de flori colorate chiar deasupra frunzelor. Florile se regăsesc într-o varietate de culori, precum alb, fuchsia, roz, însă preponderentă este culoarea violet” [1].

În antichitate violeta a promovat simbolul onestității, al inocenței, purității, fidelității, umilinței și modestiei, iubirilor, era floarea prin care se comunicau diverse mesaje. Pe timpuri, flăcăul care era singur și dorea să-și găsească o iubită purta la butonieră două violete. Domnișoarele -20. Romanii credeau că violetele poartă magie împotriva beției: împodobeau cu violete mesele la ceremonii; contra mahmurelii beiau vin făcut din aceste flori. Tot ei practicau obiceiul de a pune violete pe mormintele copiilor foarte mici. Persanii și grecii foloseau violetele pentru a adormi repede și ca leac împotriva durerii de inimă sau cap. Ei credeau că o violetă fiartă în apă are semnificația de a alina inima îndurerată de iubire.

În Evul Mediu, violetele erau considerate cele mai demne și frumoase flori, erau acordate drept premii în concursurile de poezie ale trubadurilor francezi. Germanii atât de mult o iubeau că primei violete care răsărea, îi închinău dansuri populare speciale. „Se spune că întemeierea cetății Atena se datorează, într-o oarecare măsură, acestei minunate flori. Eroul întemeietor <...> a fost întâmpinat de nimfele apelor cu buchete de violete, ca semn de bun venit. Cel mai cunoscut pentru pasiunea dezvoltată față de această floare a fost Napoleon, supranumit de conaționali *Pere Violet*” [2].

Conform unor legende, violeta reprezintă virtutea umilinței sau modestiei, ea răsărind, adesea, pe

mormintele virginelor sau sfinților.

Violetele erau considerate florile tradiționale ale nunții de argint, simbolizau fidelitate, sinceritate și încredere. Buchetul de violete dăruit cuplului în ziua nunții aducea noroc și fericire. Însotind omul în viață, violeta a fost emblema morții, semn al compătimirii celor care au pierdut ființa dragă.

În veacurile dintâi ale creștinătății, violeta era numită planta Sfintei Treimi, talismanul protector. Pentru catolici violeta era consacrată Vinerii Mari din Săptămâna Patimilor simbolizând suferințele îndurate de Iisus pe cruce. Se zice că până la crucificarea lui Iisus, violetele își ridicau cu semeție caliciul către cer, iar după răstignirea lui floarea își apleacă capul, fapt explicat prin căderea umbrei crucii peste ea semnificând rușinea pentru chinurile la care fusese supus Christos.

Una dintre numeroasele legende spune ca: „Violeta era o fată săracă și modestă, fără părinți, care trăia în împărăția Florilor. Violeta se îndrăgostește de un prinț pe care îl întâlnește într-o zi în timp ce își împletea o coroană cu flori. Prințul se îndrăgostește și el pe loc de Violeta și îi cere să se căsătorească cu el. Din păcate, prințului îi fusese urzit să nu se căsătorească înainte de a omorî zmeul din pădurea întunecată. Prințul pornește în căutarea zmeului și îi promite Violetei că, după ce va omorî zmeul, se va întoarce să o caute și o va lua de soție. Violeta îl așteaptă pe prinț timp de 12 ani, timp în care împletește coroană de flori de culoare albastru închis, care mai apoi vor fi numite *Violete*. După 12 ani, prințul se întoarce

și o găsește pe Violeta în același loc, terminând de construit un cort din împletitura de Violete, care le va fi celor doi castel” [3].

O altă străveche legendă grecească povestește că într-o zi frumoasă, zeul soarelui, Apollo, a urmărit cu razele lui dogoritoare o nimfă frumoasă - fiica lui Atlas. Frumoasa nimfă împătimită de înăbușeala revărsată incontinuu asupra ei, a rugat ajutorul atotputernicului Zeus. Din multă jale, Zeus a prefăcut-o pe nimfă într-o floare de violetă care își ducea viața în umbra răcoritoare a pădurii.

Despre simbolistica și originea violetei ne comunică și mitologia romană. „Aceste flori erau asociate cu renașterea anuală a lui Attis - zeul pământului <...> în timpul echinocțiului de primăvară, un pin tăiat din pădure era adus în templul zeiței mamă a pământului Cybele, unde era venerat asemeni unei zeități. În acest loc sacru, pinul era împodobit cu cununi din lână și ghirlande de violete, existând credința că aceste flori au luat naștere din sângele vărsat pe pământ de către Attis” [4]. În prezent, aceste semnificații și-au pierdut sensul.

Întâlnite cu o diversitate de culori, violeta este fermecătoare prin purpuriul său. Aname culoarea florilor asigură deosebirea lor. Cerce-

tătorul Ivan Evseev cu privire la culoarea violet, consideră că: „violeta și-a căpătat culoarea-i caracteristică grație zeiței Venus. Într-o dispută cu Cupidon, legată de cine posedă o mai mare frumusețe, ea sau un grup de fete, fiul ei nu s-a temut să afirme că fetele o depășeau în splendoare. Acest lucru a infuriat-o pe Venus atât de mult, încât și-a bătut rivalele până când

le-a învinețit și, apoi, le-a transformat în florile de violete” [5]. Aname conexiunea cu Venus, a determinat ca violetele să fie considerate populare și afrodisiace. În realitate, culoarea violet se obține prin amestecul roșului cu albastru, căpătând o culoare rece, liniștitoare, „de aceea, este simbolul temperanței, lucidității, reflexivității. Denotă un gen de echilibru dintre cer și pământ, fiind culoarea mantiei episcopale; semnifică înțelepciune și responsabilitate pentru credincioși, dar și supunere, obediență față de Dumnezeu. Arta Evului Mediu îl înfățișa pe Iisus, înainte de supliciul de pe Golgotha, îmbrăcat în violet, simbolizând astfel dubla sa natură: divină (albastru) și pământească (verde). Probabil că o consecință a unei asemenea interpretări a acestei culori o reprezintă violetul doliului (regal)” [6, p.210].

Artistul plastic Grigore Roibu în articolul *Simbolistica culorilor*, consemnează: „Culoarea violetelor <...> simbolizează tradițional spiritualitatea asociată cu sângele jertfei. În limbajul liturgic uzual, violetul este asociat cu penitența, cu pocăința și cu reculegerea. Cele două culori de bază din care este alcătuită, simbolizează uniunea dintre înțelepciune și iubire. Mântui-

torul poartă o mantie violetă, <...> simbol al reculegerii și al tainei din postul Crăciunului” [7]. La valoarea simbolică a violetului se referă Elena Cocis și Nicolae Oprică în cartea *Razele inițiatice ale Arhanghelilor*: „Violetul este culoarea care exprimă ascultarea și supunerea, apărarea și protecția față de forțele răului (de aici s-a născut obiceiul de a purta pietre violete); este emblema măsuri și a cumpătării” [8, p. 224].

Limbajul violetei este unul semnificativ: 1) *violeta este frumoasă și atractivă, se înscrie ușor în înfrumusețarea interiorului*; 2) *nu este capricioasă, iubește căldura și umeditatea*. Această floare simbolizează modestie și devotament. Dacă un bărbat dăruiește unei femei o violetă, aceasta semnifică sentimentele lui de prietenie, încredere, dragoste sinceră, puternică, de lungă durată. Violeta place doamnelor modeste, răbdătoare, iubitoare de oameni și sunt considerate un dar norocos acordat unei femei. În popor se crede că persoanele care poartă pe cap coroane de violete sunt protejate de boala ameteții.

Este un fapt bine cunoscut că astăzi numele Violeta dăinuie la românii de pretutindeni. În legătură cu originea numelui respectiv există multe versiuni. Dicționarul Enciclopedic tratează cuvântul violet, -ă ca: 1. S.n „una din culorile fundamentale ale spectrului lumii, <...>. 2. S. f. (Bot.). Viorea (Violă). 3. Adj. De culoarea viorelei; mov. [9, p.1020]. Violeta fiind sinonimul cuvântului Viorea, constatăm din aceeași sursă că Viorea semnifică: „nume generic dat plantelor erbacee, <...>, cu frunzele simple, cu florile zigomorfe, cu un pinten în care se află nectarii; toporași, violetă (Violă)” [9, p.1021].

O altă versiune - Violeta este nume împrumutat recent, pe cale cultă, din onomastica apusea-

nă. La noi, numele Violeta are o semnificație ce contribuie decisiv la popularizarea lui prin favoarea de care se bucură în ultima vreme numele de flori în antroponimie, care derivă din numele personificat Viola, iar acesta de la numele plantei și al florii, viola - vioara, viorea, viorica și numele Viorica. Se crede că violet face parte tot din această familie.

Numele Viola a fost înregistrat și în onomasticul creștin, fiind purtat de unele martire din Verona și Persia și s-a bucurat de popularizare semnificativă la popoarele românești și slave. „Numele de fată Violeta este de origine rusă și înseamnă floare. De asemenea, numele Violeta vine de la culoarea violet, simbo-

lul credinței și al cunoașterii, iar în simbolistica florilor, numele Violeta este asociat cu pudoarea și modestia” [10].

În limba română, numele Violeta vine de la substantivul *violet*, *violeta*. Dintotdeauna românii au iubit să atribuie copiilor nume de floare: Dumitrița, Margareta, Violina, Viorica, Narcisa etc., astfel contribuind la popularizarea numelui respectiv. Numele Violeta este sărbătorit în credința ortodoxă, în Duminica Floriilor împreună cu alte nume de flori și plante.

Bibliografie:

1. <http://www.gradina.ro/violete-le-de-parma.html>.
2. <http://www.gradinamea.ro/>

simbolismul_violetelor_8647_536_1.html.

3. <http://www.ele.ro/casa-si-gradina/plante-decorative/violeta-legenda-si-simbol-106>.

4. <http://www.diane.ro/2010/02/violeta-simbol-floral-legenda-si-mit.html>.

5. <http://www.diane.ro/2010/02/simbolurile-lunii-februarie.html>.

6. Ivan Evseev. *Dicționar de Simboluri și Arhetipuri Culturale*. Timișoara, 1994.

7. <http://www.atheneum.ca/info-atheneum/simbolistica-culorilor>.

8. Elena Cocis, Nicolae Oprica. *Razele Inițiatice ale Arhanghelilor*. București, 2006.

9. *Dicționar Enciclopedic*. Chișinău: Cartier, 1999.

10. <http://www.copilul.ro/nume-copii/flori/Violeta.html>

Uneori o îmbrățișare este tot de ce avem nevoie...

La 21 ianuarie, în toată lumea, este marcată una dintre cele mai neobișnuite sărbători – Ziua Internațională a Îmbrățișărilor (International Hug Day).

A fost instituită în SUA, în anul 1986, inițial numindu-se Ziua Națională a Îmbrățișărilor (National Hug Day). În scurt timp, ea s-a răspândit în toată lumea.

Potrivit tradiției evenimentului, în această zi, oricine poate îmbrățișa orice persoană, chiar și necunoscută. Deși Ziua Internațională a Îmbrățișărilor are o „vârstă” relativ mică, nu se știe cine este fondatorul, cui i-a venit ideea sărbătorii și, mai ales, de ce a fost aleasă anume această zi. Există păreri că autorii ideii sunt studenți.

În această zi, băieți și fete își permit să se îmbrățișeze fără un motiv oarecare sau aluzii ascunse. Iar legenda susține că, în timpul unei îmbrățișări prietenești, oamenii „fac schimb” de căldură sufletească.

Psihologii consideră că oamenii care își doresc să vă îmbrățișeze, simt nevoia de afecțiune, siguranță, dragoste și confort. Iar îmbrățișările ne însoțesc pe parcursul întregii vieți. Ne îmbrățișăm prietenii și rudele atunci când ne întâlnim, după o despărțire mai îndelungată, pentru a ne împărtăși bucuria și recunoștința. Mai mult, îmbrățișarea este un medicament universal. Potrivit unor studii, îmbrățișarea reduce tensiunea arterială și previne atacurile de cord. Îmbrățișarea ajută la scăderea nivelului cortizolului, hormonului stresului. În timpul îmbrățișării, se eliberează oxitocina, hormonul iubirii. O echipă de psihologi a stabilit că aceste gesturi de afecțiune sau prietenie, făcute tot mai des, au capacitatea de a întări sistemul imunitar și de a lupta contra infecțiilor și a depresiei.

În comparație cu alte sărbători, cea pe care o marcăm la 21 ianuarie nu presupune și cheltuieli financiare. Ce ne costă să îi îmbrățișăm pe cei

TATIANA COCIUG,
șef Serviciu metodologic,
BP „Tamara Isac”, Criuleni.

dragii? De ce să nu le demonstrăm, astfel, că îi iubim și îi prețuim?

*Avem nevoie de patru îmbrățișări pe zi
pentru a supraviețui.*

*Avem nevoie de opt îmbrățișări pe zi
pentru a ne menține.*

*Avem nevoie de douăsprezece îmbrățișări pe zi
pentru a crește.*

(Virginia Satir, psihoterapeut)

**P. S. Tu pe cine ai îmbrățișat
la 21 ianuarie?**

Întâmpinarea pruncului Iisus la biserica din Ierusalim (2 Februarie)

La baza acestei sărbători s-au aflat două componente importante mitice, care au evoluat, trecând din era păgână în cea creștină și ajungând până în zilele noastre. Este vorba de: 1) întâlnirea (inițial, în păgânism) între Iarnă și Primăvară; 2) ritualul precreștin al purificării cu foc și apă (la romani, în preajma Anului Nou, când acesta avea loc la 1 martie).

Deși înainte este încă o întreagă lună de iarnă (Februarie), deseori cu cele mai mari geruri și ninsori, s-a crezut din vechime că anume pe data de 2 Februarie „se întâlnește Iarnă cu Primăvara”. Poporul spune că în timpul acesta, ca și la începutul lunii următoare – Martie (începutul primăverii), Iarnă și Primăvara „se iau la luptă”. Credința aceasta persistă și astăzi.

Ideea întâlnirii celor două anotimpuri se află și la baza formelor numirii populare a sărbătorii din 2 Februarie: *Stretenia*, *Stratenia* ș.a. Termenul provine din sl. *vstrecea* – întâlnire, întâmpinare. Cuvântul slav a evoluat aproximativ astfel: *vstrecea* – *vstrecenie* – *stretenie* – *stratenie*.

După tradiția populară, în ziua de 2 Februarie un minuat prevestitor al timpului, al sosirii Primăverii este ursul, care posedă calități ciudate, contradictorii. De aceea în unele părți data de 2 Februarie se numește și *Ziua* (ori *Sărbătoarea*) *ursului*.

Sărbătoarea ursului din 2 Februarie este foarte veche, fapt despre care vorbește și aria existenței acesteia – la diferite popoare europene și nu numai. La români

tradițiile populare despre urs, inclusiv cele ale sărbătorii din 2 Februarie, au fost mai numeroase, mai variate și mai trainice (unele persistă și astăzi) în zona Carpaților.

Faptul se explică prin existența aici a condițiilor favorabile de trai pentru urs (viețuiește și în prezent): liniște, stânci, arbori dărâmați, folosiți pentru bârloguri, desigur pentru adăpost, sursă de apă.

Ursul este sărbătorit la început de Februarie, deși în timpul acesta el nu este periculos pentru oameni. Perioada de împerechere a urșilor sunt lunile Aprilie – Iunie, după care urmează gestația (7-8 luni). Ursoaica fată în Ianuarie – Februarie, rămânând în bârlog cu puii ei până în Martie – Aprilie.

Ursul simte de minune apropierea Primăverii. Poporul, mai ales în nordul Bucovinei, a creat o serie de mituri legendare despre acest animal.

„În ziua ceea a lui – iarna, de *Stratenie* – el iese din casă și de vede că-i afară frig, ger tare, vine înapoi și își sfarmă casa și începe a umbla prin pădure; dar de-i cald în ziua ceea, se bagă în colibă și șede, că are să mai fie frig, are să fie primăvara friguroasă, ploioasă” (Ropcea – Storojineț – Cernăuți).

Deci, este evident curiosul caracter contradictoriu al ursului: fată puii iarna, în timp ce alte vietăți așteaptă anotimpul călduros; dacă găsește puncte peste râu, o strică; dacă n-o găsește, dărâmă un copac și face puncte etc.

Oamenii vedeau în comportamentul ursului timpul capricios al lunilor Februarie și Martie. Ziua ursului de la începutul lunii Februarie are, deci, caracter schimbător, ca și Zilele Babei la începutul lunii Martie. Cu alte cuvinte, atât tradițiile populare ce țin de sărbătoarea ursului de la începutul lui Februarie, cât și cele ale Zilelor Babei vorbesc despre întâlnirea imaginară între Iarnă și Primăvară, tranziția de la un anotimp la altul.

În procesul formării mitologiei creștine, ideea imaginată întâlniri între anotimpurile Iarnă și Primăvară, în contaminare cu tradiția păgână a purificării cu foc și apă, a devenit, treptat sărbătoarea creștină *Întâmpinarea Domnului*, consacrată primirii pruncului Iisus, în a 40-ea zi după nașterea sa, de către proorocul Simeon la templul de la Ierusalim.

Ritualul purificării cu foc și-a găsit expresie în curățirea Maicii Domnului în aceeași zi (a 40-ea după nașterea Mântuitorului).

Unele ritualuri cu folosirea focului (lumânări aprinse) și apă (agheasmă) cu ocazia sărbătorii Stretenia s-au păstrat, unele reminiscențe ajungând până astăzi.

Oamenii credincioși, la diferite popoare ale lumii creștine, așteaptă de la lumânările *Streteniei* ajutor în variate situații. Cu lumânările de la *Întâmpinarea Domnului* sunt binecuvântați tinerii căsătoriți, acestea sunt aprinse în timpul nașterilor, se consideră că apără de furtuni. Ele au devenit protectoare de felurite boli, alte necazuri. Lumânările de la Stretenie sunt aprinse și la căpătâiele muribunzilor.

Menținând tradițiile vechi, în ziua de Stretenie la biserică se face aghiasmă, se oficiază servicii divine, unde bătrânii stau cu lumânările aprinse în mâini, pe care apoi le păstrează, aprinzându-le cu variate ocazii. În timpul unei furtuni sau altei nenorociri, lumânările sunt aprinse în fața icoanelor.

Eminescu — un veac de nemurire

„Tot mai citesc măiastra-ți carte

Deși o știu pe dinafară

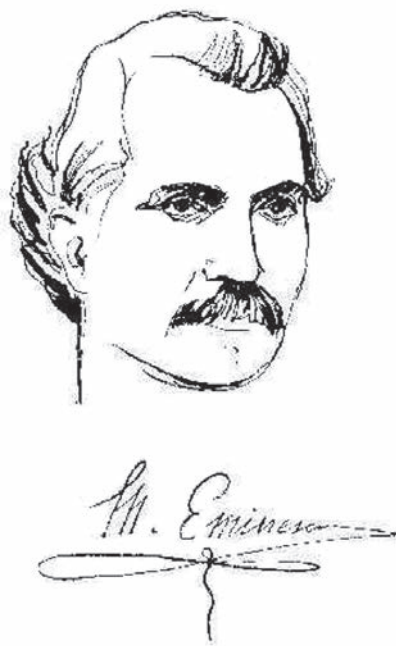
Ce-a izvorât eterni luceferi

Din noaptea tristei tale vieți...”

scria Alexandru Vlahuță despre Mihai Eminescu – Luceafărul poeziei noastre, poet național, care de curând a împlinit 164 ani de la naștere. Ziua de 15 ianuarie 2014 a adunat la Biblioteca Publică raională Briceni cititori de toate vârstele de la cele trei licee din or. Briceni. Moldoveni, ruși, ucraineni, care-i cunosc opera, ca lacrima de izvor, au venit să-l omagieze.

La pregătirea compoziției literar – muzicale „**Eminescu – un veac de nemurire**” s-au încadrat toți colaboratorii bibliotecii. Într-o atmosferă caldă, de suflet au răsunat îndrăgite versuri, muzică. Cititorii din clasele mici ne-au bucurat cu neuitatele „Noapte bună”, „Ce te legeni”, „Revedere”, „Lacul” ș.a. Cei din clasele superioare au recitat ex-

presiv „Floare albastră”, „O rămâi”, „Seara pe deal”, „Rugăciune”, „La steaua” ș.m.a. Rând pe rând, cu simțul răspunderii, cu emoții evidente, elevii parcă vorbeau cu iubitul și nemuritorul poet, al cărui dor este cel mai sfânt. Un discurs înflăcărat, plin de adevăr despre opera eminesciană a ținut dna Maria Gorbaci, profesoară de limba română la L „Taras Șevcenko” din Briceni,

MARIA SCOARȚĂ,
Serviciul Cultural, Briceni

o admiratoare și o prețuitoare a marelui poet. Nona Sărăcuță, tânără interpretă, cu o voce lină-cristalină a cântat pentru Eminescu și despre Eminescu. Ne-am bucurat pentru formația vocală „Agapis” de la LT „Grigore Vieru” condusă de dna Silvia Marciuc, membrii căreia au fost prezenți cu un recital frumos și colinde consacrate aceluia, care ne-a lăsat „Epigonii”, „Venere și Madone”, vestitele „Scrisori”, „Împărat și Proletar”, nemuritorul „Luceafăr” și multe, multe alte lucruri de o importantă valoare.

De Eminescu – un nume de Fiu Dumnezeiesc plăzmit în orice lumină, ne este dor mereu. Vor trece secole la rând, însă opera lui va rămâne veșnică pentru milioane, căci în rândurile-i scrise găsim doar mărgăritare de adevăr.

Activități consacrate lui M. Eminescu au avut loc într-un șir de biblioteci publice din raionul Briceni.

Calendar Cronologic

Rubrică îngrijită de PAVEL POPA

1 FEBRUARIE

1852

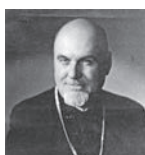
La 1 februarie 1852 s-a născut **Ion Luca Caragiale**, dramaturg, nuvelist, pamfletar, poet, scriitor, director de teatru, comentator politic și ziarist în s. Haimanale, jud. Prahova, Valahia (Muntenia), cel mai mare dramaturg și scriitori român, membru al Academiei Române post-mortem. Opera lui cuprinde teatru (opt comedii și o dramă), nuvele, povestiri, momente și schițe, publicistică, parodii, poezii. Caragiale este întemeietorul teatrului comic din România și fondator al teatrului național. În zorii zilei de 9 iunie 1912, Caragiale a murit la Berlin.

2 FEBRUARIE

Întâmpinarea Domnului

5 FEBRUARIE

1908

La 5 februarie 1908 s-a născut **Vasile Țepordei** în s. Cârpești-Cahul, preot, scriitor și ziarist. A studiat la *Seminarul Teologie și Facultatea de Teologie* din Chișinău, a fost profesor la catedra de religie a *Liceului Industrial de Băieți*, a *Liceului Alexandru Donici* și a *Liceului Teoretic de Fete Regina Elizabeta* din Chișinău, redactor-șef al revistei *Raza reluată* (din 1938), în 1940, sub titlul *Raza Basarabiei* și al cotidianului *Basarabia*, ziarul *noii vieți românești*.

1936 Ana Barbu s-a născut la 5 februarie 1936 în s. Bulboaca-Chișinău. A studiat la *Facultatea de Filologie* din București. A fost profesoară și redactor la *Tomis* din Constanța, redactor la editura *Eminescu*. A publicat volume de nuvele: *Nunta de argint* (1966), *Viscol* (1969), romanul psihologic *Nisipuri* (1972) etc.

6 FEBRUARIE

1948

Compozitorul **Constantin Rusnac** s-a născut la 6 februarie 1948 în s. Trebisăuți, Briceni. După 7 clase ale școlii medii a urmat școala de muzică (*Liceul Ciprian Porumbescu*) din Chișinău, apoi *Conservatorul de Stat Gavriil Musicescu*. Compune prima lucrare *Sârba din Trebisăuți*

(1969), profesor la *Conservator* (1970), a publicat articole muzicale și s-a ocupat de prelucrarea melodiilor populare (1970-1975), a lucrat la *Ministerul Culturii* (1971-1979). A primit *Premiul de Stat al R. Moldova* pentru creația *Sărbătoreasca* (1976), membru al *Uniunii Compozitorilor din Moldova* (din 1977), prim-vice ministru al *Ministrului Culturii* (1984), rector al *Conservatorului de Stat Gavriil Musicescu* (1984-1999). A compus *Suita pentru nai, țimbal, vioară și orchestră de cameră*; *Lacrima* – meditație pentru voce, clavicin și orchestră; *Moldova* – tablou muzical; *Oda muncii* pentru cor mixt și orchestră; muzică pentru spectacolul *Sânzeana și Pepelea*; *Cantată de sărbătoare*; culegeri de cântece pentru voce, pian și cor; poemul vocal-simfonic *Zorile*; piese pentru diferite instrumente; *Steaua limbii noastre* – imn pe versuri de Grigore Vieru; a alcătuit 2 volume *Folclor din Moldova*; cântece pentru copii, romane, rugăciuni; a publicat culegerea de folclor instrumental *Ca la noi în sat*. I s-a conferit titlul de conferențiar (1986), profesor universitar (1990). Secretar general al *Comisiei Naționale a Republicii Moldova pentru UNESCO* (din 1993).

1975

Silvia Zagoreanu – interpretă de muzică populară, s-a născută la 6 februarie 1975 în s. Căpriană, r. Strășeni în familia lui Ion și Olga Zagoreanu.

Studii: A absolvit școala de muzică din s. Pânășești, Strășeni, a studiat doi ani la colegiul de muzică, „Ștefan Neaga” din Chișinău (1990-1992), absolventa *Academiei de muzică, Gavriil Musicescu* (1993-1998). *Activitate profesională:* redactor, specialist coordonator al formațiilor folclorice, șef secție la *Centrul Național de Creație Populară*, în prezent instituție reorganizată în *Centrul Național de Conservare și Promovare a Patrimoniului Cultural Imaterial* (din 1998), prezentator, realizator de emisiunii: *Mărgăritare folclorice* la radio *Sănătatea* (2008-2010), *Port în suflet dor de cântec, Lăutarii Moldovei, Vedete despre vedete* la Radio Moldova (redactor prezentator din februarie 2013); membru al juriului la festivalurile naționale: *Maria Drăgan*; *Tamara Ciobanu*; *La poale de codru*; *Crizantema de argint*; *Ploaia de Stele*, *Irina Loghin* și la festivalul de fol-

clor de la Piatra Neamț, România. Activează (prin cumul) la CNCPPCI - specialist etnomuzicolog. *Activitate concertistică:* solistă în orchestrele de muzică populară *Mugurel* (1998, 2011), a înregistrat CD-uri cu orchestrele *Busuioc moldovenesc*, *Lăutarii*, colaborează cu orchestrele *Busuioc moldovenesc*, *Mugurel*, *Folclor*, *Fluieraș*, *Ginta latină*. *Premii și mențiuni:* Festivaluri de folclor - *Toamna buzoiană*, Nehoi, România (Premiul Mare, 1999); *Pe marginea Dunării*, Giurgiu, România (Premiul Mare, 2001); *Tamara Ciobanu*, Chișinău (Premiul I, 1994); *Irina Loghin*, Vălenii de Munte, România (Premiul I, 2000); *Maria Tănase*, Craiova, România (Premiul II, 2001). Festivaluri de romanță: *Crizantema de Argint*, Chișinău (Premiul I, 1998, Premiul II, secțiunea creație, 2003); *Crizantema de Aur*, Târgoviște, România (Premiul II, 1999). Imprimări audio: CD – „Îmi cânt cântecele mele”; CD - *Tinerete, floare rară*”, piese: *Balada Miului*, *Dragu mi-i a mă petrece*, *Ileniță de pe coastă*, *Amu-i vreme de jucat*, *Șase pui de prepeliță*, *Radu mamei*, *Ia te scoală ici*, *Domn bun*, *La doi meri*, *la doi prăsazi*, *Te rog, lume*, *tu să-mi spui*, *Te rog să uiți că te-am iubit*, *Auzi, cum cântă o vioară*, *Mai rămâi lângă mine*, *Stai, tinerețe pe loc*, *De ce oare eu te-am cunoscut*, *Ardă-l focu de dor mult*, *La masa de sărbătoare*, *Bade Petre*, *Dă, Doamne la om noroc*.

1979 Interpretul **Dan Balan** s-a născut la 6 februarie 1979. A fost solistul trupei *O-Zone* (1999 – 2005). După destrămarea trupei a creat formația pop-rock *Balan* cu care a interpretat melodiile: *Sugar Tunes Numa Numa* și 17. Sub pseudonimul *Crazy Loop* a înregistrat albumul *The Power of Shower*, (lansarea 1. XII. 2007). A lansat albumul *Crazy Loop Mix* (1.XII. 2009), single-ul *Chica Bomb* (2010), a prezentat în premieră piesele *Justify SEX* (31.VII. 2010), *Lepestkami Slioz* (29.X. 2010).

10 FEBRUARIE

1910 **Maria Cebotari** s-a născut la 10 februarie 1910 în or. Chișinău, soprana de renume mondial, predecesoarea Mariei Callas, una dintre celei mai mari soprane din toate timpurile, cu numele real Maria Cibotaru, fiica poporului românesc din Basarabia. Talentul ei este remarcat atât în corurile bisericilor din Chișinău cât și în cei 5 ani, când a studiat la conservatorul *Unirea*. Firma *Da Capo*, editează albumul *Maria Ciobotaru: legendă*

și realitate, cuprinzând imprimări din anii 1932-1949. Moare la vârsta de 39 ani (9 iunie 1949) la Viena, puțin timp după ce a cântat *Studentul cerșetor*. Medicul a încercat să suspende reprezentația. La capătul puterilor ea ar fi spus: *Cum nu înțelegi, doctore, eu trăiesc pentru a cânta*.

12 FEBRUARIE

1935 **Petru Carare** s-a născut la 13 februarie 1935, Zaim-Tighina. A editat volume: *Soare cu dinți* (1962), *Trandafir sălbatic* (1965), *Parodii* (1965), *Săgeți* (1972), *Oglinzi* (1974), *Parodii și epigrame* (1981), *Cadențe* (1985) etc, cărți pentru copii; a absolvit Cursurile superioare de pe lângă Institutul de Literatură *M. Gorki* (1969), a fost redactor la *Chipăruș*, *Moldova suverană*, director al Biroului de propagare a literaturii; a fost exilat și admonestat pentru poeziile satirice, este umorist nativ căruia nu i-a tors maica pe limbă.

1948 Actorul **Vasile Zubcu-Codreanu** s-a născut la 12 februarie 1948. A absolvit Institutul de Stat al Artelor *Gavril Musicescu* din Chișinău (1973). Debutul cinematografic a avut loc în filmul *Lăutarii* la studioul *Moldova-film* (1971), actor la Teatrul *Luceafărul* (1973-1993), la Teatrul Național *Mihai Eminescu* (din 1993). Artist Emerit.

1959 Poetul **Nicolae Popa** s-a născut la 13 februarie 1959 în s. Buda-Călărași. A făcut studii la Școala poligrafică din Chișinău, Universitatea de Stat a Moldovei (1978-1983). A fost redactor la *Literatura și Arta*, *Sfatul Țării*, revista *Basarabia*. A publicat volume de poezii: *Timpul probabil* (1983), *Ghid pentru cometa Halley* (1987), *Lunaticul nopții scitice* (1995), romanul *Cubul de zahăr* (1991) ș.a.

14 FEBRUARIE

1910 **Vasile Coroban** s-a născut la 14 februarie 1910, Camenca, Glodeni și a decedat în 1984 la Chișinău. A fost istoric și critic literar, doctor habilitat în filologie (1958). Membru al Uniunii Scriitorilor (1954). A absolvit Universitatea din Iași (1935). A redactat ziarul *Viața universitară*. După 28 iunie 1940 a colaborat la ziarul *Pământ sovietic* din Bălți. A fost învățător la o școală medie din regiunea Kemerovo (1942–1945), a lucrat la ziarul *Luceafărul roșu*, (Bălți, după 1945), la Institutul de

limbă și literatură al AȘM (din 1947). Autor și redactor a manualelor de literatură pentru școlile din RSSM. A publicat studii despre literatura clasică românească și universală.

1935

Poetul **Grigore Vieru** s-a născut la 14 februarie în s. Pererâta. A absolvit șapte clase la baștină (1950), școala medie din or. Lipcani (1953). A absolvit Institutul Pedagogic *Ion Creangă* din Chișinău (1958) și i-a apărut culegerea de versuri pentru copii, *Muzicuțe*, a fost redactor la revistele: *Scânteia Leninistă*, *Nistru*, la editura *Cartea Moldovenească* (1960 și 1963). A publicat plachetele: *Făt-Frumos și Curcubeul* și *Bună ziua, fulgilor!*, poemul *Legământ* (1964), *Versuri pentru cititorii de toate vârstele* și poemul *Bărbații Moldovei* (1965). În 1968 are loc o cotitură logică în destinul poetului, consemnată de volumul de versuri lirice *Numele tău* - cea mai originală apariție poetică, obiect de studiu la cursurile universitare de literatură națională contemporană. În 1969 publică *Duminica cuvintelor*, *Abecedarul* și volumele: *Trei iezi* (1970), *Aproape* (1974). La sfârșitul anilor '80, Vieru se găsește în prima linie a Mișcării de Eliberare Națională din Basarabia. În 1982 este lansat filmul pentru copii *Maria Mirabela*, textele cântecelor semnate de Vieru. În 1988 i se acordă Diploma de Onoare Anderesen. În 1989, Vieru - deputat al poporului, în 1990 - Membru de Onoare al Academiei Române, în 1991 - membru al Comisiei de Stat pentru Problemele Limbii, iar în 1992, Academia Română îl propune la premiul *Nobel pentru Pace*. În 1993 este membru corespondent al Academiei Române. În 1996 este decorat cu Ordinul Republicii. În 1997, Editura *Litera* din Chișinău lansează volumul antologic *Acum și în veac*, este decorat cu Medalia guvernamentală a României „Eminescu” - 150 de ani de la naștere. La 16 ianuarie 2009 a suferit un grav accident de circulație, în apropiere de Chișinău. La 48 de ore după accident, inima lui Grigore Vieru a încetat să bată. A fost înmormântat pe 20 ianuarie 2009 la Chișinău, în cimitirul central din strada Armeană. Grigore Vieru a fost decorat post-mortem cu Ordinul Național „Steaua României” în grad de Mare Cruce.

15 FEBRUARIE

1912

Andrei Lupan s-a născut la 15 februarie 1912 în s. Mihuleni-Orhei și a decedat la 27 august 1992 la Chișinău. A publicat volume: *Poezii* (1947), *Intrare în baladă* (1954), *Haz de necaz* (1957), *Meșter faur* (1958), *Frate al pământului* (1962), *Legea*

găzduirii (1966) ș.a. A ocupat rmai multe funcții sociale - președinte și locțiitor de președinte al Sovietului Suprem al RSSM, președinte al Uniunii Scriitorilor, academician, Scriitor al poporului, Erou al Muncii Socialiste, deputat al URSS și RSSM, deținător al Premiului de Stat al URSS (1975) și RSSM (1967).

1940

Victor Cirimpei s-a născut la 15 februarie 1940, s. Drăgănești-Bălți. A făcut studii la Universitatea de Stat a Moldovei și aspirantura la Institutul de Literatură Universală *M. Gorki* din Moscova (1967); din 1968 secretar științific la sectorul și Institutul de Folclor al AȘ a Moldovei, autor al studiului monografic *Realizări ale folcloristicii timpurii moldovenești* (1978) ș.a. Cu studii de mitologie, etnofolcloristică și analiză literară este prezent, începînd cu ianuarie 1964, în publicații de profil din Chișinău, Moscova, Mahacikala, Berlin, București, Câmpulung Moldovenesc. Eminent al Învățământului din republică (1989), de două ori (1989, 1990) distins cu premiul republican *Dacia*, laureat al premiului *S. Fl. Marian* al Academiei Române (1995). A publicat peste 130 de lucrări, este coautorul manualului-crestomație de *Literatura română* pentru cl. a VII-a.

1941 Boris Filipciuc s-a născut la 15 februarie 1941 în or. Orhei. A absolvit Școala medie de muzică *Șt. Neaga*, secția coregrafie (1981). A fost solist al Ansamblului Academic de Stat *Joc* (1967-1971), conducătorul ansamblurilor de dansuri populare *Tineretea*, *Leana*, *Fluieraș* (1978-1984). S-a remarcat în dansurile și tablourile coregrafice *Baba mea*, *Ilăul*, *Păcală*, autor al tabloului coregrafic *Mălăncuța*. Distincții: Premiul de Stat al U.R.S.S (1972).

16 FEBRUARIE

1836

Bogdan Petriceicu Hașdeu s-a născut la 16 februarie 1836 în Cristinești, Hotin (azi Ucraina) — d.7 septembrie 1907, Câmpina), scriitor, filolog, academician, enciclopedist, jurist, folclorist, publicist, istoric și om politic, una dintre cele mai mari personalități ale culturii române din toate timpurile.

17 FEBRUARIE

1953

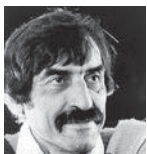

Poetesa **Nina Josu** s-a născut la 17 februarie 1953 în s. Țiganca-Cantemir. A absolvit Institutul de literatură *M. Gorki* din Moscova. Actualmente este redactor la *Literatura și Arta*. A

publicat: *Trecere în alb* (1980), *Dorul* (1991) etc. În ultimele sale versuri apare și o figură dramatică în unitatea empatică eu-lumea, produsă de conștiința că neamul sângerează, fapt care aduce un nerv publicistic într-o poezie sentimentală...

18 FEBRUARIE

1948

Actorul **Valeriu Cazacu** s-a născut la 18 februarie 1948, în s. Mateuți, Rezi-na. A absolvit Institutul de Arte *Gavriil Musicescu* din Chișinău. A fost actor la Teatrul Muzical-Dramatic A. S. *Pușkin*, Chișinău (1967-1990), fondator și actor la Teatrul mun. *Satiricus Ion Luca Caragiale* din Chișinău (din 1990). V. Cazacu a jucat în peste 50 de filme. Este Maestru în Artă. A obținut Premiul pentru cel mai bun rol masculin de planul II (Rică Venturiano din *O noapte furtunoasă* de I. L. Caragiale) în cadrul Galei Premiilor UNITEM (2006). În 2008, Teatrul *Satiricus - Ion Luca Caragiale* din Chișinău a publicat cartea omagială consacrată actorului Valeriu Cazacu.

19 februarie

1939

Cântăreța **Irina Loghin** s-a născut la 19 februarie 1939 în localitatea Gura Vitioarei, jud. Prahova, tata ei fiind basarabean. Urmează Liceul de Artă la București și școala populară de artă la Ploiești. A debutat în anul 1963. A fost solistă a ansamblurilor *Ciocârlia*, *Barbu Lăutaru* și *Ciprian Porumbescu*. Are un număr impresionant de turnee, albume și spectacole. Un record personal - o casetă imprimată în 800000 de exemplare a fost epuizată doar în 2 zile. Irina Loghin a fost senator în legislatura 2004-2008..

20 FEBRUARIE

1935

Arhip **Ciubotaru** s-a născut la 20 februarie 1935 în com. Cobâlnea-Soroca. A publicat volume: *Ecoul gliei* (1958), *Distanțe* (1964), *Trepte* (1970), *Ferestre* (1978), *Scrieri alese*, vol. 1-2 (1984), *Întoarce-mi dragostea* (1986); culegerea de comedii *Șase de dobă* (1981). A absolvit Universitatea din Chișinău (1957), a fost redactor-șef al revistei *Nistru*, Premiul comsomolist *Boris Glavan* (1970) și de Stat republican (1982), deputat în Parlamentul Moldovei.

1947

Valentina Cojocar s-a născut la 20 februarie 1947, s. Ciuciulea, jud. Balti. A absolvit Școala pedagogică din Călărași (1960-1964), Institutul

de Arte G. *Musicescu*, Chișinău (1975-1980). A fost solistă în orchestra de amatori *Ciobănaș* din Călărași (1962-1965), în diferite formații de estradă (1965-1967), în orchestrele *Mugurel* (1968-1974), *Lăutarii* (1990-1992) și *Folclor* (1974-1990). Artistă Emerită (1978); Artistă a Poporului (1989); Meritul civic (1993). A înregistrat la Radio Chișinău cântece populare: *Băsmăluța*, *Satule, grădină-n floare*, *Văzui tinerețea mea*, *Are mama doi feciori*, *Mână*, *Gheorghe, boii bine* etc.; a interpretat lucrări de T. Chiriac, C. Rusnac, V. Zagorschi, Gh. Mus-tea, A. Golomoș, V. Crăciun, I. Dascăl, V. Doni, P. Neamțu, C. Baranovschi, Gh. Banariuc ș. a. Filmografie la *Telefilm-Chișinău*: *Cântecul drag* (1978); *Cântă Valentina Cojocar* (1981); *Duete vocale* (1982).

1953

Cântărețul **Mihai Ciobanu** s-a născut la 20 februarie 1953 în s. Bujor, Hâncești. A absolvit Colegiul de muzică *Ștefan Neaga* (1974-1978), Institutul de Arte *Gavriil Musicescu*, solist al orchestrei *Veselia* (1973-1979), profesor de muzică la școala din Ruseștii Noi, Ialoveni, cântă în orchestra Ansamblului folcloric *Miorița* (1979-1986), solist al orchestrei *Mugurel* (1987-1989), al orchestrei *Folclor* (din 1989). Colaborează cu orchestrele *Lăutarii*, a Ansamblului *Joc, Mugurel, Doina armatei, Doina Vrancei* din Focșani, *Rapso-zii Botoșanilor* din Botoșani, *Ciprian Porumbescu*, Suceava, *Trandafir de la Moldova*, Huși. În 2005 înființează Grupul vocal de bărbați *Basarabenii* și scoate primul CD, cu primul volum *La Nistru, la mângioară*, desfășoară o activitate fructuoasă și la Colegiul de muzică *Ștefan Neaga*. Artist Emerit. medalia Meritul Civic.

23 FEBRUARIE

1955

Interpreta de folclor **Maria Iliuț** s-a născut la 23 februarie, 1955 în s. Crasna, reg. Cernăuți, lector superior, culegător de folclor, conducătorul artistic al Ansamblului *Crenguță de iederă* de la Universitatea de Stat a Moldovei, *Maestru în Artă*. A absolvit Școala medie nr. I din sat, Colegiul de Iluminare Culturală din Cernăuți, Institutul de Arte *Gavriil Musicescu* din Chișinău. A debutat în formațiile *Ștefan Vodă*, *Strășeni* și *Tălăncuța*, Chișinău, a fost lector la Conservatorul *Gavriil Musicescu* (1983-1988). A obținut Marele premiu la Concursul televizat *Cântați cu noi*, Chișinău (1989), Festivalul Concurs internațional de

Folclor Păstoresc – Comăţel, Târgovişte, România (1995), la *Cântecele românilor de pretutindeni*, Drobeta Turnu-Severin, România (1995), Premiului I la Concursul republican al interpreţilor cântecului folcloric *Tamara Ciobanu*, (1996), Festivalul Folcloric Naţional *Şezătoarea*, Fălticeni, Suceava, România (1992), Festivalul *Rapsozii Moldovei* din România şi R. Moldova (1992), Festivalul Republican al Creaţiei Populare, Chişinău (1996), Concursul soliştirilor cântecului popular Tezaur-1996, Chişinău (1996), Festivalul Folcloric *Trandafir de la Moldova* Iaşi, România (1997), e deţinătoare a *Diplomei de excelenţă* la Festivalul-Concurs Internaţional *Din cântecele neamului*, Cernăuţi, Ucraina (2001) ş.a.

1961

Cunoscutul instrumentist şi dirijor **Mihai Amihalachioaie** s-a născut la 23 februarie, 1961 în loc. Molniţa, reg. Cernauti (Ucraina). Face studii muzicale în or. Herţa, apoi la Colegiul de Muzică *Ştefan Neaga* şi Conservatorul *Gavriil Musicescu* din Chisinau (1997). A participat la un curs de dirijat la Barcelona, Spania (2001-2002). Activitatea sa interpretativă începe în anul 1985 ca acordeonist şi dirijor de muzică populară. În anul 1998 colaborează ca dirijor cu *Orchestra Naţională de Cameră* şi cu *Orchestra Simfonică Radio-Tv* din Chişinău, dirijor la *Teatrul Naţional de Operă şi Balet* din Chişinău. Este dirijorul şi fondatorul orchestrei de muzică populară *Busuioc moldovenesc*.

24 FEBRUARIE

Dragobete - Ziua dragostei şi a bunăvoinţei.

1950 Coregraful **Tudor Soltan** s-a născut la 24 februarie 1950 în Slobozia Doamnei, Orhei. A absolvit Colegiul de Artă din Soroca (1975). Din 1976 este conducătorul Ansamblului de muzică şi dans popular *Codru* de la Palatul de cultură *La Steaua*, Orhei. A fondat ansamblul *model* de dans popular *Codruleţul* (copii). Repertoriul acestor două colective include creaţii coregrafice de valoare din zona codrilor: *Bătrâneasca din Şercani*, *Hora şi Sârba* culese din s. Clişova şi Cucuruzeni, *Zestrea* din Slobozia Doamnei, *Frunza nukului*, din Clişova, *Fata popii* din Clişova şi Berezlogi, *Şaerul* din Mitoc ş. a. Participă la diverse festivaluri naţionale şi internaţional în Țările Baltice, Bulgaria, Germania, Elveţia, Franţa, Italia, Polonia, România, Rusia, Ucraina, la Festivalul Internaţional din Zakopane (Polonia) unde a cucerit trofeul principal – *Toporul*

de Aur. Eminent al Culturii din URSS (1979), *Eminent al Culturii din RM* (1982), *Maestru în Artă* (1994).

25 FEBRUARIE

1951

Dumitru Pasat (Păsat), scriitor cu viziune filosofică, istoric, critic literar, eminescolog, eseist, poet, bibliolog, editor s-a născut la 25 februarie 1951 în cătunul Bolşaia, r. Turceac, reg.

Altai, părinţii fiind deportaţi în noaptea de 6 iulie 1949 din com. Slobozia Mare, jud. Cahul. Revine la baştină, la 27 martie 1957. Studii: Şcoala de 8 ani (astăzi gimn. *Alecu Mare*), Şcoala medie (actualmente LT *M. Eminescu*), Universitatea de Stat a Moldovei, Doctorantura, specialitatea Filosofie la USM. *Activitate profesională*: colaborator la Biblioteca Naţională a R. M. (1979-1992), şef al Bibliotecii specializate la Academia de Poliţie *Ştefan cel Mare* (1993-1999), directorul Bibliotecii ştiinţifice a UCCM (1999-2000), şef al oficiului Studii de cercetări la Centrul Academic Internaţional *M. Eminescu* (2000-2005), manager la Editura *Pontos*, redactor-şef al revistei *Pro-Lyceum* la Liceul profesional nr.1 din Chişinău (din 2009). *Activitate publicistică*: ziarul raional *Vulcăneşti* (prin 1968), *Literatura şi Arta* (laureat 1999-2010), *Făclia*, *Destin românesc*, *Moldova suverană*, *Tineretul Moldovei*, *Natura*, *Limba română*, *Luceafărul*, *Biblio-Polis*, *Patria tânără* etc. Participă la conferinţe ştiinţifice naţionale şi internaţionale de filosofie, eminescologie, literatură..., dar şi cu studii despre mari personalităţi: *Aureliu*, *Petrarca*, *Boccaccio*, *Kant*, *Hegel*, *T. Maiorescu*, *I. Creangă*, *M. Eminescu*, *M. Eliade*, *N. Iorga*, *M. Vulcănescu* etc. *Debutul editorial* — volumul *Eminescu şi fascinaţia cărţii* (2002).

Pseudonime: Dumitru Ioanide, Dumitru Delasloboziamare

1960 S-a născut **Ludmila Belonoşca**, şeful Serviciului Cultură a raionului Ocniţa;

1970 S-a născut **Aurelia Andronachi**, şeful Secţiei de Cultură a raionului Nisporeni

28 FEBRUARIE

1956

Interpreta de folclor **Elizaveta (Veta) Ghimpu-Munteanu** s-a născut la 28 februarie, 1956 în s. Paicu, Cahul. A absolvit Institutul de Stat al Artelor *G. Musicescu* (1977). Din 1980 lucrează

la *Radio Moldova*, printre emisiunile realizate de Veta Ghimpu-Munteanu numărându-se: *O melodie pentru tine*; emisiuni de folclor: *La izvoare*, *Vă aduc cântecul meu de acasă*, *Lautarii Moldoveni*, *Port în suflet dor de cântec*. Tot în 1980 își începe activitate în ansamblul *Tălăncuța*, Veta Ghimpu-Munteanu cântă muzică etno și populară culeasă din zona ei de baștină. La activ are 4 CD-uri muzicale: *De cine dorul se leagă*; *Mai lin dorule mai lin*; *Fir-ai dorule nebun* și un CD cu colinde intitulat *Sus la-naltul cerului*. O mare mândrie a Vetei Ghimpu-Munteanu este arborele genealogic al familiei ei, ce datează cu anul 1770, pe care l-a restabilit zile în șir printre documentele prăfuite din Arhivă, în căutarea strămoșilor.

EUGENIA
CONDORACHE

Lansare de carte în premieră

Culegere de creații corale a compozitorilor români.

VOL. I

Notograf Prim, 2013

Muzica corală este una din manifestările artei care contribuie la dezvoltarea gustului artistic, la întărirea cultului frumosului, care înobilează și înalță inima poporului.

Un lucru benefic în cultura muzical-corală a Moldovei l-a constituit apariția *Culegerii de creații corale a compozitorilor români*.

Elaborarea unei asemenea culegeri în zilele noastre, consider, este importantă pentru perioada

contemporană, aflând și cunoscând astfel remarcabili compozitori ai neamului nostru precum: I. Chirescu, A. Pașcanu, G. Stephănescu, L. Comes, V. Iliuț, A. Dogaru, V. Spătarelu, P. Constantinescu, L. Profeta etc. și câteva din creațiile lor necunoscute, dar inedite pentru toți cei pasionați de arta corală.

Fiind profesoară de dirijare corală, care ține la profesie, pun suflet în tot ceea ce fac, dând viață tuturor proiectelor mele. Sesizând lacune în literatura muzical-corală românească, permanent, în activitatea mea didactică, am fost preocupată de o cercetare a repertoriului coral românesc.

Scopul principal al acestei culegeri este educația muzical-corală a tinerei generații, care este destinat corurilor de elevi de vârstă școlară medie și mare, profesorilor de muzică din școlile de cultură generală, din școlile muzicale, dirijorilor de cor care pot să opteze pentru o creație sau alta, în funcție de posibilitățile interpretative ale colectivelor diriguite.

Culegerea dată oferă exemple muzical-corale cu scopul de a oferi

profesorului posibilitatea să aleagă creațiile cu tematica corespunzătoare, ce reflectă dragostea față de patrie, prietenie, luptă pentru pace, cât și creații populare și folclor care au stat întotdeauna la baza creației profesionale, fiind până astăzi un nesecat izvor de inspirație pentru compozitori. În final, fiecare lucrare are niște explicații. Aceste precizări, consider, sunt necesare, mai ales, tinerilor specialiști, dirijori de cor sau profesori de muzică pentru o mai bună înțelegere a metodologiei de lucru cu corul.

Dacă profesorii de muzică, dirijorii de cor, cărora le este adresată această culegere vor găsi în acest „reper” răspunsul la cunoașterea, fie și parțială a creațiilor corale, atunci scopul pe care mi l-am propus, cert, a fost realizat.

Această culegere este un izvor de cunoștințe din tezaurul muzicii corale românești.

Exprim un sentiment de grațitudine tuturor celor care au contribuit la elaborarea *Culegerii de creații corale a compozitorilor români*.

Așteptăm semănătorii

Stimate Pavel Popa și întreg colectivul redacțional al revistei „Realități Culturale”, bună ziua și felicitările noastre cu trecutele sărbători de iarnă, dorindu-vă multă sănătate, lumină în suflet și bucurie de la cei dragi.

Mulțumim foarte mult pentru tot ceea ce faceți. Revista noastră „Realități Culturale” ne este ca o carte de care nu ne putem lipsi, noi bibliotecarii și beneficiarii din toate domeniile vieții. Va mulțumim.

Realizări frumoase în munca Dumneavoastră.

Cu stimă colectivul BPR „Antonie Plămădeală”, Hâncești

Folclorul moldovenesc a păstrat numeroase datini, obiceiuri și tradiții importante în viața oamenilor.

Ciclu calendaristic de iarnă cuprinde cele mai variate obiceiuri, printre care și *Semănatul*.

Anume această tradiție a fost promovată în biblioteca publică raională, OPS *Antonie Plămădeală*, Hâncești, care a inaugurat un ciclu de activități în scopul păstrării și promovării tradițiilor și obiceiurilor populare strămoșești.

Prima activitate din cadrul acestui ciclu s-a desfășurat într-o ambianță de prietenie și sărbătoare.

Sala de lectură a Serviciului relații cu publicul a fost amenajată în stil național, iar oaspeții au fost primiți cu bucurie de gazdele înveșmântate în port

autentic, ca la moldoveni în *Casa Mare*.

Deoarece activitatea a avut loc la 14 ianuarie cu genericul, *Așteptăm semănătorii...*, când se sărbătorește *Sfântul Vasile cel Mare*, ne-au vizitat mai mulți semănători printre care: cititorii și prietenii bibliotecii, educatoarele cu copiii de la grădinița nr.4, ansamblul instrumental de fluieriști de la Centrul de creație a copiilor (conducător Iurie Megherea), care au prezentat un program autentic cu creații din tezaurul național.

Semănând cu boabe de grâu auriu, ca să avem belșug în case, gazdele primitoare i-au mulțumit pe toți cu dulciuri, colăcei și bani servindu-i cu tradiționalele bucate: sărmăluțe, plăcinte, suc de poamă, pe cei maturi și cu vin fiert.

Cuvinte alese de mulțumire tuturor participanților a adresat directoarea bibliotecii - Mariana Jalbă, promițând că astfel de activități vor mai fi organizate, fiindcă au mare priză la publicul cititor de orice vârstă.

Dna Valentina Cotorobai, specialist principal în domeniul bibliotecilor publice din raion, a menționat că biblioteca publică în comunitate este o instituție – cheie, care se preocupă de colectarea, conservarea și promovarea culturii locale în toată diversitatea ei.

Biblioteca din Hâncești are ca scop să continue atragerea locuitorilor orașului și satelor din raion în spațiul bibliotecii și prin activități consacrate obiceiurilor și tradițiilor neamului.

LARISA SULEMANOV,

BPR, OPS „Antonie Plămădeală”, Hâncești

Cu mic, cu mare au poposit la sărbătoare

în localitatea Ratuș – comună din preajma Chișinăului, la doar 20 km distanță. Și dacă orașul a fost văduvit de frumusețile artei populare, Ratuș a rămas intact. O să spun cu toată certitudinea că, chiar zilele acestea au venit să ma colinde trei grupuri de copii din oraș. Prima nu deosebea colindul de semănat, de urătură. Era un amalgam de cuvinte. A doua, a zis câteva fraze, jumate românești, jumate rusești, iar a treia în genere, m-a dat gata, căci din cele îndrugate, am putut descifra din rusește doar... otrăvite sunduchi, dostovaite piatachi. Iată unde a ajuns orașul pretins centru de cultură.

Iar la Ratuș, în această minunată comună, am înțeles că veșnicia s-a născut la sat. Am avut norocul

să asist la un spectacol dedicat sărbătorilor de iarnă, care s-a petrecut în Casa de cultură (director Petru Chetrușca). Am înțeles una – că avem oameni care permanent înviorează activitatea așezămintelor culturale, contribuind la ridicarea culturii generale a satului.

E minunat că acești oameni contribuie permanent la ocrotirea marilor valori pe care le-au obținut strămoșii veacuri de-a rândul, dragostea de țară și de neam pe care le cântă urmașii lor.

dr. ZINAIDA RAEVSCHI,

Casa Republicană de Cultură
Și Creație Artistică, Chișinău

Memoria lor a revenit la spusele lui Aleco Russo: „Datinile, poveștile, muzica și poezia sunt arhivele poporului. Acestea trebuie să fie obiectivul studiilor serioase, dacă vrem să aflăm cine am fost și cine suntem”.

E admirabil că avem oameni ai culturii neobișnuiți și neastâmpărați săpători, care scot la iveală „zăcămintele” folclorice ca pe niște nestemate, le pun în gurița copiilor să le țină minte, să le spună copiilor lor. Așa vom dăinui ca neam.

La Ratuș, r. Criuleni, de Crăciun pe stil vechi am văzut o ploaie de copii. Ansamblul *Datina* (coregraf Petru Chetrușca) cu un program excelent de colinde, urături, semănat și drama populară *Berbecul*. Sunt sigură că acești copii nu vor confunda niciodată uratul cu sorcova, cu colindatul. Ei vor cunoaște semnificația acestor datini, le vor duce mai departe.

La spectacol a interpretat colinde și colectivul teatrului *Speranța* (conducător Ludmila Cantaragiu) de la Casa de cultură Drăsliceni, ei au prezentat și drama *Babele*, care a trezit mult haz, veselie și explozii de aplauze.

Apariția în scenă a ansamblurilor folclorice *Șoimarii* și *Floarea dorului* de la Casa de cultură Ratuș, au ridicat sala în picioare cu colindele inedite autentice. Iar culmea, a fost prezentarea dramei populare *Cerbul*. Impresionantă a fost „masca” cerbului, ținuta lui care a trezit mare admirație la spectatori, fiind întâmpinați cu ovații puternice.

I-a bucurat pe spectatori și prezența parohului bisericii cu hramul *Preacuvioasa Parascovia* din Ratuș – Ioan Marin, cât și primarul com. Drăsliceni – Petru Buzu, care au felicitat spectatorii cu frumoasa sărbătoare și le-a dorit tuturor celor prezenți sănătate, prosperitate, bunăstare și un viitor mai luminos în Uniunea Europeană. La acest minunat eveniment au fost prezenți spectatori din s. Drăsliceni, Ratuș, Logănești, Măgdăcești.

Aceste minunate tradiții culturale, vor modela sufletele viitorilor cetățeni, le va aprinde credința și dragostea față de tradiții, datini și obiceiurile neamului românesc. Va crește o generație iubitoare de frumos, cu simțul treaz față de neam și de țară. Așa s-o țină-ți!

Constatări despre cultură

Interviu cu Veaceslav Barat, șeful Serviciului cultură Glodeni

Serviciul raional de cultură este organul ce realizează politica statului și raionului în domeniul culturii în teritoriu. Este un domeniu extrem de important, deoarece aceasta este parte componentă a oricărei societăți, creînd o atitudine de apartenență și unire strînsă și comunicativă între oamenii din societate. Ce se întîmplă astăzi în domeniul culturii în raion? Cum evoluează lucrurile în această sferă a societății? Acestea am dorit să le aflăm de la **dl Veaceslav Barat, șeful Serviciului cultură Glodeni.**

— **Ce reprezintă pentru șeful Serviciului raional de cultură „cultura” și ce ar trebui să reprezinte aceasta pentru poporul nostru?**

— Cultura trebuie să fie primordială nu numai pentru lucrătorii din domeniul de resort, dar pentru întreaga societate. Aceasta, de fapt, reprezintă totul. Cultura comportării, discursului, serviciului unde activăm sunt doar câteva mecanisme, prin care ne definim identitatea ca indivizi, comunități și națiuni. Cred că după parafarea Acordului de Asociere la Uniunea Europeană noi vom avea relații mai apropiate cu UE.

E important să aducem UE la noi acasă. Acest lucru depinde de cultura, inteligența și nivelul nostru de dezvoltare. E apreciable ca generația de astăzi să aibă un comportament adecvat, să ducă o viață decentă, să nu întrebe ce face statul pentru el, dar ce face el pentru statul în care locuiește.

— **Care este la moment situația culturii în raionul nostru?**

— Comparativ cu alte raioane, situația culturii la noi e bună, cu toate că este loc de mai mult și mai bine. Însă avem rezerve mari în ceea ce privește asigurarea cu cadre. Dacă în sistemul de învățământ artistic complementar și în biblioteci această problemă nu se atestă, la căminele culturale lucrurile la acest capitol lasă mult de dorit. Nu avem cadre destule în localitățile Vișoara, Danu, Limbenii Noi și Ustia. În special ducem lipsă de cadre profesionale, majoritatea angajaților provin din alte domenii.

O altă problemă constă în aceea, că cultura e finanțată la modul restant. Acum pregătim un proiect de decizie, ce prevede regulamentele tuturor activităților, care urmează a fi desfășurate pe parcursul anului 2014. Sperăm că vor fi alocate surse suplimentare din soldul disponibil, fiindcă cei circa 50 mii de lei, alocați de stat, conform normativelor pentru manifestațiile culturale pe parcursul unui an, e foarte puțin.

Dacă bibliotecile în raion se află într-o stare mai bună, condițiile de activitate a căminelor culturale, în marea majoritate, lasă mult de dorit. Necesită reparații capitale instituțiile de cultură din Iabloana, Danu, Ciuciulea, Vișoara și Moara Domneasca. La Balatina căminul cultural a fost reparat, însă, în sala de festivități

nu sunt scaune. E remarcabil faptul, că în ultimii ani au fost efectuate lucrări de reparații în căminele culturale de la Cuhnești, Ustia și Limbenii Noi.

În prezent ministerul de resort elaborează o strategie, ce prevede ca în comunele unde sunt mai multe cămine culturale, să fie creat un centru comunitar de informare în domeniul culturii, ce va include o bibliotecă și un cămin cultural.

— **Cum susțin autoritățile statale procesul de dezvoltare a culturii în raion și care au fost cele mai considerabile investiții în acest sens în ultimii ani? Ați avut parte de finanțări străine?**

— Avem o permanentă susținere din partea Consiliului Raional. Prioritățile la acest capitol contribuie mai slab, deoarece în bugetul local nu sunt prognozate surse financiare corespunzătoare, direcționate în acest domeniu. În ultimii 5 ani cea mai mare investiție, efectuată în raionul Glodeni, a fost reparația capitală a Centrului raional de cultură, lucrări efectuate prin intermediul Fondului de Investiții Sociale din Moldova, pentru care au fost cheltuite circa 3 ml. lei.

Anul trecut am avut parte și de o finanțare străină. În cadrul sărbătorilor naționale - Ziua Independenței și Limba Noastră a fost desfășurat un festival al limbii române cu genericul Muzica și Limba - două arte ce înveșnesc un neam, pentru realizarea căruia am fost susținuți de Ministerul Culturii al României.

— **Aveți careva obiective, pe care este nevoie să se pună accent pe viitor?**

— În primul rând, avem nevoie de cadre în domeniul culturii. E necesar ca

acestea să fie pregătite aici, pe loc. Un prim pas în acest sens s-a făcut deja - în toate școlile s-au deschis secții de coreografie. Sigur, că nu toți, dar careva din copii, vor alege un colegiu de profil, după care se vor întoarce acasă și se vor angaja în acest domeniu.

O altă prerogativă este mărirea numărului de cărți în grafie latină de la biblioteci. Avem foarte multe cărți în grafie chirilică încă de pe timpuri, ce nu pot fi trecute la rebut, fiindcă astfel micșorăm fondul de carte.

Sper că la Hâjdieni va fi construit un cămin cultural. E regretabil faptul că un atare sat, unde activează colective artistice puternice, care promovează cultura la un nivel înalt, să nu aibă un centru de cultură cu condiții corespunzătoare.

— Despre care localități putem cu certitudine spune că „cul-

tura e la ea acasă”, altfel spus, cu tradiții și obiceiuri păstrate și promovate de generația în creștere?

— La Hâjdieni cultura, într-adevăr, e la ea acasă. Aceasta este o localitate de artiști străduitori și cu o măiestrie actricească dezvoltată. Același lucru confirm și despre Cuhnești, Balatina, Iabloana, Sturzovca și Petrunia. Practic, fiecare localitate din ținutul glodenean se străduie într-o oarecare măsură să promoveze cultura, tradițiile și obiceiurile autohtone.

— Considerați că este suficientă implicarea tinerilor în activitățile culturale, organizate în raion? Cum credeți, ce-i împiedică pe aceștia s-o facă cu mai mult entuziasm?

— Spre regret, o parte considerabilă a tinerilor rămân dincolo de

activitățile culturale. Pe lângă Casa raională de cultură a fost înființat un ansamblu de dansuri populare moldovenești, însă doritori îi foarte puțini. Copiii, la îndrumarea părinților, rudelor, aleg, îndeosebi, ansamblul „Stîrceanskîe dzvoneciki”. Am impresia că pe aceștia îi interesează mai mult călătoriile în Polonia decât valorile noastre naționale. Mă deranjează faptul că polonezii de la Stârcea nu promovează și dansul moldovenesc. A fost un caz când cei din urmă, aflându-se într-o delegație în Polonia, la rugămintea oamenilor de acolo nu au putut să prezinte un dans autentic moldovenesc. E o constatare tristă, dar asta-i realitatea. La acest capitol noi vom purta discuții și cred că situația va lua o altă întorsătură.

AXENIA DRUMOVA

O simfonie ce inspiră...

Miercuri, 15 ianuarie curent. La Casa raională de cultură era mare forfotă. De afară adia o atmosferă de sărbătoare. De fapt, este o zi importantă pentru întreaga societate. Pe lângă faptul că marcăm ziua de naștere a marelui poet Mihai Eminescu, țara noastră, deja al doilea an consecutiv, celebrează lucrătorii dintr-un domeniu important și

meritoriu, care păstrează și promovează adevăratele valori ale neamului. Pedagogii de artă, bibliotecarii, angajații muzeelor și căminelor culturale, artiștii amatori sunt mesagerii și promotorii culturii noastre naționale, care trudesă cu destoinicie și dăruire de sine pe acest tărâm.

Pe la miezul zilei s-a dat start spectacolului, consacrat Zilei

Naționale a Culturii cu genericul *Cultura – o simfonie ce inspiră*. Pe un ecran improvizat a fost prezentat un colaj inspirat din natură pe fonul căruia s-au recitat versuri din opera lui Eminescu. Cu o expresivitate de mare sensibilitate a venit în fața celor prezenți Mihaela Colbasiuc, elevă la LT Vasile Coroban cu poezia *Criticilor mei*, iar Mariana Iațco și Irina

Serafimciuc acompaniate de dna Angela Liuleava emoționat au interpretat romanța pe versurile Marelui Poet – *Mai am un singur dor*. Tânăra de la Petruna, Nănsy Sandu, cu vocea s-a inedită, a promovat cântecul *La zidirea soarelui se știe*, vers G. Vi-
eru, muzică Ion Aldea-Teodorovici. Frumos rostite și splendid cântate, versurile lui Eminescu au trecut prin conștientul fiecărui spectator, căci sunt prea aproape sufletului aceste opere literare.

Cu un mesaj de felicitare, la adresa lucrătorilor din sfera dată, a venit dl Veaceslav Barat, șeful Serviciului de resort, care a făcut o trecere în revistă a activităților culturale, desfășurate în raion în anul 2013, exprimându-și speranța,

că în acest an vor avea parte de o finanțare mai consistentă din partea Consiliului Raional, pentru promovarea tradițiilor și valorilor culturii naționale în ținutul glodenean.

Dl Tudor Lupașcu, vicepreședintele raionului, a adresat cuvinte de felicitare nu numai oamenilor din domeniul culturii, dar și fiecăruia din noi, fiindcă cultura nu se ține numai pe muzică, dans, artă plastică, aceasta este în general un ansamblu de valori și tradiții a unei întregi societăți, e cartea de vizită a unui popor.

Oaspetele de onoare al manifestației a fost dl Andrei Sochircă, actor al teatrului *Eugen Ionesco* din capitală, care a prezentat un spectacol de zile mari.

Au emoționat inima publicului și micii dansatori ai ansamblului *Dancer*, conducător Natalia Gula-Vengher.

Sărbătoarea a finalizat cu o cunună de numere artistice, din partea orchestrei de muzică populară *Hora Moldovei* de la Casa raională de cultură. Atmosfera creată de muzica inconfundabilă a orchestrei a fost completată de vocea soliștilor și de tinerii dansatori.

Moderatorii activității nominalizate au fost domnii Ion Ursache, specialist principal al Serviciului cultură și Mariana Dimov, directorul Casei raionale de cultură.

A fost o sărbătoare pe cinste.

GALINA MĂȚU,
serviciu relații cu publicul, BPR Drochia

Cu dor de Eminescu...

Cu acest generic în incinta bibliotecii publice raionale Drochia a avut loc ședința cenaclului literar *Steaua de Vineri*.

Al meu nume o să-l poarte secole din gură-n gură – aceste rânduri ale poetului s-au dovedit a fi profetice, de altfel și întreaga sa creație. Zeci de generații, secole la rând, în fiecare an, în miez de ghenar, cinstesc memoria Luceafărului poeziei noastre.

A devenit o frumoasă tradiție întâlnirea cu eternul vers eminescian și

în cadrul Cenaclului literar *Steaua de Vineri*. În ziua nașterii poetului, venim cu pietate, cu candela iubirii aprinsă în suflet, să-i aducem un omagiu poetului și nemuritoarelor sale scrieri: *Icoana stelei ce-a murit / Încet pe cer se suie / Era pe când nu s-a zărit /*

Azi o vedem și nu e....

Să ne aducem pururi aminte de Mihai Eminescu, cel mai ales între toți scriitorii acestui neam, apărut pe neașteptate în literatura lăncedă și convențională a epocii. În viața lui scurtă a adus arta poeziei la înălțimi neîntrecute până astăzi, îmbogățind ritmul, rima și expresia artistică; a dat cuvintelor simple valori noi și armonii surprinzătoare, sentimentelor — adâncime unică, viziunilor — ori-

zont nemărginit, scria M. Sadoveanu.

Aduceri aminte și adevărate clipe de revelație sufletească am avut în cadrul acestei ședințe, sorbind însetați din nesecatul sorginte al creației eminesciene. O discuție amplă s-a lansat în jurul problemelor, abordate în opera sa, discuție ce a fost susținută plenar de profesorii S. Vieru și V. Grițco. Frumoase poezii și romanțe pe versurile marelui poet au fost recitate și cântate de către G. Pavalenco, N. Moraru, Z. Olenițchi, G. Mățu, A. Porcescu, L. Gontea etc. Ne-a delectat sufletele cu un recital de versuri, dedicate poetului geniu dl A. Rusnac.

Sincere mulțumiri tuturor participanților.

Invităm în continuare pe toți îndrăgostiții de frumos să se încadreze activ în ședințele cenaclului nostru.

Din străbuni lăsate și la lume date

Interviu cu Ion Bâzu, primarul satului Cârpești, raionul Cantemir

Ion Bâzu,
primar de Cârpești

— Dle Ion Bâzu, se mai păstrează tradițiile și obiceiurile de iarnă în localitatea Dvs?

— Să știți că sătenii mei nu doar au păstrat de-a lungul anilor datinile și tradițiile de Crăciun și Anul Nou, dar le-au și îmbogățit, înfrumusețat pe ici-colo cu elemente noi, contemporane. Voi spune doar atât că prin anii 1960-1970, în satul meu de baștină a poposit o echipă de focloriști, printre care binecunoscuții V. Cirimpei, C. Coroian, V. Sărătilă, M. Savin, T. Ursu și E. Bâtcă, care au ascultat, iar apoi-au și înscris de la cârpeștenii mai în vârstă câteva urături și două cântece, care ulterior au fost incluse în culegerea de creație populară „Folclor din Bugeac”.

— Se mai păstrează și până astăzi acea urătură din seara Sfântului Vasile?

— Desigur, aceste perle folclorice de valoare au fost însăilate și în monografia „A baștinei eternă chemare”, semnată de sfântul nostru cronicar, pedagog de vocație și om de omenie, Vasile Balan. Iar mai deunăzi, spre marea mea mirare și, evident, bu-

curie, am auzit această urătură, culeasă de folcloriști de la cârpeșteanul Constantin M. Epureanu, la o ceață de urători, în seara de Revelion. I-am ascultat și m-am bucurat mult, că n-au uitat de tradiționalul plug, buhai, talancă și alte elemente indispensabile acestor tradiții ale Sărbătorilor de iarnă. Trebuie să vă spun că deja de ani buni cetele de urători nu mai sunt o raritate în satul nostru în seara de Anul Nou (atât pe stil nou, cât și cel vechi-n.n.), grație eforturilor administrației locale, a bunilor pedagogi de la gimnaziul „Ștefan Vodă”, a voluntarilor și entuziaștilor ONG-urilor din sat, nestematele noastre creații populare, aceste valori neperitoare sunt promovate din an în an, fiind transmise cu multă dragoste din generație în generație.

— Iertată-mi fie curiozitatea, dar bănuiesc că și cititorii noștri ard de nerăbdare să afle acea hăitură transmisă din tată-n fiu la Cârpești.

— Cu plăcere: Aho, aho, copii și frați / Stați puțin și nu mânați / Voi părinți, bune, surori / Ia mai stați la cheutori, / Că de când a înserat, / Bună vreme nu v-am dat, / De urat nu v-am urat. Roată măi: Hăi, hă-ai!

S-a sculat bădița Vasile / Și-a arat lunile clinurile, / Marțile-fânețele / Miercurile-piscurile / Joile-văile / Brazdă neagră-a răsturnat / Și pe brazde-a semănat / Grâu mășcat și grâu de vară / Să răsără până-n seară, / Chiar până mâine / Să coacem și pâine. / Când s-a dus la lună, la săptămână / Roada era tocmai bună: / În pai cât trestia, / În bob cât mazărea. Roată măi: Hăi, hăi!

Badea oameni a adunat, / Grăul că la treierat / Și la moară a plecat / Făină a măcinat / Lelea iute a cernut / Colaci mândri a făcut / În cuptor i-a

Ion Domenico,
jurnalist

zvârlit. / A scos unul mai frumos / Și l-a pus în cuiul de jos / Pentru noi, plugari focoși. / A rupt în două / Ne-a dat și nouă, / A rupt în trei / I-a dat lui Andrei / Iar Andrei, blestemat / Colacul nu l-a mâncat / De brâu l-a legat / Brăul pe jos se târâia, / Căinii după el lua / El întruna tot fugea / Urătorii îndemna / Să meargă la altă casă / Unde-i fata mai frumoasă - Măi și mai îndemnați măi: Hăi, hă-ai!

De urat v-am mai ura / Teamă ni-i c-om însera / Uite-l ist de lângă mine / Are un cojoc de câine, / De când era tată-său mire / Și-o căciulă de mătă / De era mă-sa de țâță / Mergem, deci, la alte case / Tot nalte și luminoase / Și pe la bordeiurile noastre / Unde intrăm greu, pe coaste / Și ieșim tot greu, pe spate / Dar ne primesc bucuroși / Cu răcitură de cucosi / Cu alte-alese bucate /- La mulți ani, cu sănătate! / Să trăiți / Să înfloriți / Ca merii, ca perii / În mijlocul primăverii. / Mai opriți pe cei plăvani / la anul și la mulți ani!

Aho, aho-o-o!

Mulțumim, dle primar Ion Bâzu, la mulți ani cu sănătate!

P.S. Primarul de Cârpești, rl Cantemir, **Ion Bâzu**, este unul din cei 36 funcționari din RM, care au o experiență de cca 15 ani în domeniul administrației publice locale, ce s-au învrednicit de onorificul titlu „Pentru merite în administrația publică locală”.

Născut la 27 octombrie 1971, în familia lui Ion și Maria Bâzu din

s.Cârpești, rl Cantemir. După absolvirea școlii medii, se înscrie la școala profesional-tehnică din Chișinău, specialitatea mecanic de cinema. După satisfacerea serviciului militar, devine student la facultatea de drept a Universității de Stat din Chișinău, lucrează un timp anchetator la judecătoria raională Cantemir. Din

iunie 1999 și până-n prezent deține funcția de primar al localității. Lubește muzica, literatura, istoria, dreptul, sportul. practică mai multe probe de sport, deține categoria I la șah, ocupând de mai multe ori locul I la competițiile republicane la șah. Căsătorit, împreună cu soția Elena, crește și educă 3 copii-Dorin, Sorin și Emil.

ADRIANA BULAT,

sp. pr., Secția Cultură, Tineret și Sport Șoldănești

Somitățile raionului Șoldănești într-o Gală a Laureatilor ca la Hollywood

În această duminică, în preajma Zilei Naționale a Culturii, Consiliul Raional, la inițiativa secției Cultură, Tineret și Sport, a organizat pentru prima dată Gala Laureatilor în Domeniul Culturii. Proaspăt renovata instituție de cultură din or. Șoldănești a găzduit acest eveniment dedicat CELOR MAI BUNI, personalităților artistice, care au adus un aport considerabil la dezvoltarea și promovarea culturii raionului.

În cadrul sărbătorii au fost desemnați laureații din domeniu, care pe parcursul anului 2013 au susținut și au promovat cultura raionului la diferite manifestări locale, interraionale, naționale și internaționale.

Oaspeți de onoare ai manifestării au fost Maria Nasu (deputat în Parlamentul R. Moldova), Gheorghe Postică (viceministrul Culturii) și Alexandru Relișchi (președintele r. Șoldănești). Ei au înmănat regaliile laureaților și câte un premiu bănesc în valoare de 250 lei. Conform celor 10 nominalizări, au fost declarați Laureați în domeniul Culturii 20 de reprezentanți: ansambluri folclorice, interpreți vocali, interpreți instrumentiști, dansatori, etc.

Concertul a fost deschis de ansamblul folcloric model de copii *Țărâncuța* de la Căminul de cultură

George Coșbuc din Șoldănești (cond. art. Elena Tuchilă), nominalizat ca „Cel mai bun colectiv folcloric de copii”. Ansamblul a participat la Festivalul-concurs Național de folclor al copiilor din or. Ungheni, (locul II, etapa republicană) și la toate manifestările culturale organizate de căminul de cultură.

Titlul „Cel mai bun ansamblu de interpreți instrumentiști” - formației de chitariști de la Școala de muzică, or. Șoldănești (cond. Valeriu Schițco), pentru participarea la Concursul televizat „Moldova are talent”, la Festivalul-concurs raional al cântecului bărbătesc „În scenă - doar bărbații” (locul I).

Corul Școlii de muzică din Șoldănești (dir. Serafima Osievschi) a obținut nominalizarea „Cei mai buni interpreți vocali ai anului” - locul I la Festivalului-concurs raional al cântecului pascal *Cu gândul la Tine, Doamne*.

Pentru promovarea culturii raionului la nivel interraional și succesul obținut în anul 2013, ansamblul de dans popular *Moștenitorii* din Șoldănești (coregraf Ina Pânzari) a fost desemnat „Cel mai bun colectiv de dans popular al anului”. Formația s-a prezentat deosebit la Festivalul interraional *Nistrule cu apă rece*, s. Soco-

la, com. Vadul-Rașcov, la sărbătoarea *Ziua Daciei* și la Festivalul folcloric *De la lume adunate* din Găuzeni, la sărbătoarea Ziua internațională a Femeii *Sărut, Femeie, mâna ta*. Bărbații din ansamblu — laureați ai Festivalului-concurs raional al cântecului bărbătesc *În scenă — doar bărbații*.

La nominalizarea „Cea mai reușită lansare de carte” a fost desemnat poetul Ion Hanganu din Samașcani - pentru o viață dedicată poeziei, lansarea volumelor: *Povestea lui Petruș, Din toată Inima* și *Câte zile am pe lume*.

„Cea mai reprezentativă instituție de cultură”, a devenit biblioteca publică din Climăuții de Jos (șefă - Silvia Popușoi), pentru activitate prodigioasă și câștigarea proiectului în organizarea și desfășurarea sărbătorii *Ziua Daciei - 2014*.

Ansamblul vocal de bărbați *Rapsodii* din Glinjeni (cond. art. Boris Volontir) a fost desemnat „Cel mai bun promotor al patrimoniului cultural imaterial al raionului”. Ei au promovat cu demnitate cultura raionului la nivel interraional și au obținut succes la Festivalul Național al muzicii corale *Teodor Țurcanu* din or. Rezina.

Diploma corespunzătoare și trofeul de laureat au fost înmănate și ansamblului folcloric *Stejarii* din Dobrușa (cond. art. Aurel Malii) - pentru

momentul unic de înaltă trăire spirituală, realizat la Festivalul internațional al cântecului patriotic *Credință, Speranță și Iubire* și succesul obținut la Festivalul cântecului haiducesc *Trecanii haiducului* de la Țăhnauți, Rezina.

Titlul de Laureat în domeniul Culturii i s-a acordat duetului Ceburciu Iana și Zănoagă Elizaveta - pentru rezultate deosebite obținute la Festivalul internațional de poezie și cântec *Dumitru Matcovschi* de la Vadul-Rașcov.

Titlul „Cel mai bun meșter popular al anului 2013” i-a revenit Elenei Hulub din Șoldănești, pentru descoperirea, formarea și promovarea valorilor din domeniul meșteșugurilor artistice. Icoanele cusute în biser cu atâta dibăcie înfrumusețează aspectul tuturor manifestărilor culturale la care a fost prezentă dna Elena.

Nominația „Cel mai bun declamator al anului” i-a revenit elevului Gulica Petru din Vadul-Rașcov, deținătorul locului I la Festivalul interraional de poezie și desen *Andrei Lupan — frate al pământului* și locul II la Festivalul internațional de poezie și cântec *Dumitru Matcovschi*.

Diplomă și trofeul de laureat i-a revenit și ansamblului folcloric *Bondita* (cond. art. Alic Rudei) din Șestaci - la nominația „Cei mai buni promotori ai patrimoniului cultural imaterial” pentru reprezentarea raionului în cadrul Zilei independenței Ucrainei, or. Vinița și la Festivalul folcloric interraional al cântecului păstoresc *Pe un picior de plai*, Căinari Vechi, r. Soroca.

„Cel mai bun interpret al anului” a devenit Nicușor Untilă din Șoldănești - adevărat Voluntar al culturii, deținătorul locului I la Festivalul *Mărul de Aur*, a participat la Concursul televizat „Moldova are talent” etc., a donat o parte din banii primiți ca premiu pentru instalarea monumentului *Dumitru Matcovschi* în s. Vadul-Rașcov.

Pentru promovarea culturii raionului la nivel național, participarea la Parada Portului Popular și evoluarea de excepție în Piața Marii Adunări

Naționale, titlul de Laureat în Domeniul Culturii i s-a acordat ansamblului folcloric „Lozioara” din Șoldănești (cond. art. Ana Știrbu) - „Cei mai buni promotori ai patrimoniului cultural imaterial”, colectiv-model din anul 1994, dar și „Cel mai experimentat ansamblu folcloric”. Evoluarea lui crează buna dispoziție datorită repertoriului ales și interpretat cu multă măiestrie.

Pentru variata și extraordinara activitate de promovare a valorilor artei plastice la nivel raional, național și internațional, o diplomă și un trofeu au fost înmânate Școlii de arte plastice din or. Șoldănești (director Iurie Durnea) cu nominația „Cei mai buni promotori ai Artei Plastice”. Discipolii acestei instituții au participat la diferite concursuri internaționale și la cel organizat de Euroregiunea „Nistru”, obținând 7 premii și locuri I la diferite categorii de vârstă.

Pentru promovarea valorilor de înaltă performanță ale dansului și abilități coregrafice unice, diploma și trofeul de „Laureați în domeniul culturii pentru anul 2013” au fost obținute de perechea de dansatori Cristina Clima și Ion Banari cu nominația „Cei mai buni dansatori ai anului” - evoluare de excepție la Concursului televizat „Moldova are talent”, la concursul raional al dansului sportiv și modern „Steaua cu noroc” (locul I), tot ei „Cei mai buni moderatori ai anului” pentru moderarea Festivalului folcloric *Nistrule cu apă rece* și a sărbătorii raionale *Ziua Independenței*.

Nu au rămas în umbră nici „Cei mai activi susținători ai Culturii”. Pentru implicarea activă în desfășurarea manifestărilor culturale de nivel raional, național și internațional, titlul de Laureat în Domeniul Culturii i s-a acordat dnei Valentina Paierle, primar de Vadul-Rașcov. Pentru susținerea fructuoasă a culturii prin acțiuni de binefacere, titlul de Laureat în Domeniul Culturii i s-a acordat și dlui Roman Zănoagă - om de afaceri, filantrop.

Pentru performanțe și bogată activitate, diplomă de laureat i s-a înmănat Casei de cultură din s. Cobălea (director Viorica Bahnă) - „Cea mai reprezentativă instituție de cultură”. Colectivele artistice care activează aici s-au învrednicit în anul 2013 de numeroase premii, printre care și Premiul Mare la Festivalul tradițiilor și obiceiurilor de iarnă *Să trăiți, să înfloriți — 2013*. Titlul de laureat i-a fost decernat și pentru munca depusă în obținerea unui grant întru organizarea și desfășurarea Festivalului republican de muzică *La umbra stejarului — 2014*.

Fanfara *Dumbrava* (cond. Andrei Botnaru, dirijor Grigore Zănoagă) a obținut nominalizarea „Cei mai buni interpreți instrumentiști ai anului” - pentru rezultatele deosebite obținute în anul 2013. Este unica fanfară de maturi din raion, este solicitată la diverse manifestări culturale, organizate atât la noi, cât și în raioanele vecine, laureată a Festivalului-concurs național *Fanfara Argintie* din or. Soroca, ed. a XIII-a 2013, a Festivalului cântecului bărbătesc *În scenă - doar bărbății*, a Festivalului folcloric *Nistrule cu apă rece*, a sărbătorilor raionale *Ziua Independenței* și *Ziua Daciei* ș.a.

Nominalizări diverse, colective diverse, diverse genuri... Nu suntem cu nimic mai prejos decât pretenșii promotori internaționali ai valorilor culturale. Dimpotrivă, suntem un popor care avem ce spune. Ne-au demonstrat-o aceste colective, acești Laureați ai domeniului Culturii, ed. I, anul 2013. Cred că se va proceda și pe viitor, în cadrul altor ediții, în manieră hollywoodiană - vor fi acordate statuete, premii bănești, vom avea noi și noi câștigători și laureați. Totul depinde de lucrătorii din acest domeniu, dar și de populația localităților noastre. Or, vorba marelui geniu Mihai Eminescu, nivelul culturii generale a nației nu-l poate ridica nimeni cu umărul - timpul și munca umplu neajunsurile.

„Mai bine mai târziu...”

Filarmonica de Stat *Serghei Lunchevici*, Palatul Național *Nicolae Sulac*, Teatrul de operă și balet *Maria Bieșu* – nume dragi sufletului, cunoscute din copilărie și indispensabile culturii naționale. Aceste veritabile centre de cultură sunt înveșnicite prin numele rapsozilor neamului, nume meritate pe bună dreptate, însă este regretabil faptul că acestea au fost acordate instituțiilor după moartea vestiților promotori ai culturii noastre naționale, dar vorba poporului „mai bine mai târziu...”.

„Canoanele s-au inversat” odată cu numirea Colegiului republican de arte din or. Soroca, în numele absolutului său din anii 70, vestitului lăutar, conducătorului celei mai bune orchestre de muzică populară din întreg spațiul românesc – Nicoale Botgros.

Să ne trăiești maestre și să făurești în continuare minuni lăutărești!

Noi, foștii colegi de la „culit”, apreciem înalt această decizie a colectivului didactic al instituției. Considerăm că susținerea și aprecierea

muncii depuse pe parcursul multor decenii, trebuie manifestată atunci când această Om se poate bucura de ea, atunci când adevărul îl poate inspira la noi realizări frumoase.

Admirăm stabilitatea uimitoare și devotamentul fără precedent al colectivului lăutăresc. Astăzi domnul Nicolae Botgros ne servește drept etalon a unei munci titanice ca instrumentist, dirijor, manager și director artistic al unui colectiv merituos. De rând cu profunzimea profesională și vastul orizont muzical, căpătat din bogata experiență, a reușit să păstreze agerimea și prospețimea interpretativă a unui tânăr. Și-a păstrat simplitatea și modestia caracterului, deși a avut parte de atenția celor mai cunoscunoți aștri ai culturii mondiale, a mai multor personalități a lumii. Și-a îmbogățit repertoriul cu un colorit autentic, melodios, specific românesc, de invidiat.

Urmașii dlui N. Botgros, elevii și profesorii Colegiului, care acum îi poartă numele, au fost la nivel,

demonstrând, într-un program de concert inopinat, că muncesc în aceeași cheie, că fac muzică, iar Imnul colegiului – creație a regretatului pedagog, A. Grosu – ca valoare muzicală, de o frumusețe inedită, poate concura cu Imnul de Stat.

Deci, la Soroca s-a desfășurat un eveniment cultural fără precedent, meritat și binevenit.

Colegiul de arte *Nicolae Botgros* deschide o nouă filă de creație, o pagină de revenire la valorile naționale veridice, autentice, iar noile priorități și orizonturi vor responsabiliza autoritățile să asigure colegiul cu cadre calificate, demne și devotate misiunii.

*Cu profund respect,
Grigore Zănoagă,
șef Secție Cultură, Tineret
și Sport Șoldănești,
ex-director al Colegiului.*

Contribuția lui Grigore Botezatu la valorificarea folclorului național

Comunicare la conferința științifică prilejuită de omagierea a 85 de ani de la nașterea folcloristului Grigore Botezatu, doctor în filologie, cercetător științific coordonator, membru al Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova

Grigore Botezatu este, de mulți ani la rând, decanul folcloristicii noastre basarabene. Sunt mândru considerându-mă unul dintre colegii dumnealui. Ne cunoaștem și colaborăm mai bine de jumătate de secol – din 1961, când am fost angajat în Sectorul de folclor, pe atunci în cadrul Institutului de Limbă și Literatură. În acest timp G. Botezatu avea de acum un stagiul de muncă de 7 ani în domeniul folcloristicii.

Și astăzi dumnealui este prezent în activitatea de valorificare a bogatei și variatei noastre culturi populare.

În munca lui G. Botezatu sunt evidente câteva aspecte. Acestea sunt: *înregistrarea creațiilor populare pe teren; îngrijirea și tipărirea acestora; traducerea și publicarea din folclorul altor etnii ale lumii; studierea operelor folclorice.*

G. Botezatu a început să culegă folclor pe când era student la Universitate.

Pe parcursul anilor pasionatul folclorist a înregistrat pe hârtie și pe bandă de magnetofon mii de texte populare, pe care le-a predat pentru păstrare în Arhiva de Folclor a Academiei de Științe.

G. Botezatu a cules materiale folclorice în foarte multe localități din R. Moldova și în sate românești (unele de acum deznăționalizate) din Ucraina (regiunile Odesa, Nicolaev, Cernăuți, nordul Maramureșului (numit azi Transcarpatia de către cei care se uită încolo de la Chiev), dar și în câteva localități din țin. Crasnodar (Federația Rusă).

G. Botezatu s-a ocupat în mod special de culegerea prozei populare: legende, povești, parabole, snoave, anecdote ș.a.

Prima colecție de povești populare a editat-o încă în 1955 – la un an după absolvirea Universității. Au urmat altele peste 40 de culegeri de proză populară, editate în țară, dar și peste hotare.

Mai mult de 10 culegeri de povești îngrijite de G. Botezatu au fost traduse și editate în tiraje fantastice, în diferite limbi străine. Nominalizez câteva din șirul impresionant al acestora: engleza, franceza, germana, spaniola, japoneza, bulgara, rusa, ucraineana, belorusa, georgiana ș.a. În modul acesta, mesajul poveștilor noastre a devenit cunoscut în multe țări de pe glob.

G. Botezatu este cunoscut și ca un iscusit traducător (evident, prin intermediul limbii ruse) al prozei folclorice a mai multor popoare (estonieni, letoni, tagici, cazahi, bulgari, chinezi, indieni, egipteni etc.).

Pentru munca enormă de culegere, îngrijire, traducere și publicare a folclorului, G. Botezatu a fost primit în Uniunea Scriitorilor încă în anul 1957.

Omagiatul nostru a participat activ la întocmirea, redactarea și editarea celor 3 serii de culegeri folclorice ale românilor moldoveni. Mai important este corpusul de folclor, intitulat *Creația populară moldovenească* (în 16 volume). Nu exagerez dacă spun că această lucrare este un adevărat monument al culturii populare a moldovenilor, la care folcloriștii noștri au muncit mai mult de 10 ani (1970-1980 – timpul desfrâului antinaționalistilor și ateistilor). Păcat că opera aceasta nu se reeditează, cu caractere latine și nici alta – în locul ei, asupra căreia se lucrează, nu este dusă la bun sfârșit. Trei volume importante din cele 16 ale seriei aparțin lui G. Botezatu: *Legende, tradiții și povestiri orale* (1975), *Povești fantastice* (1976) și *Povești nuvelistice* (1980).

Seria a doua de colecții folclorice a avut drept scop publicarea creațiilor populare orale conform zonelor etno-folclorice: nordul, centrul și sudul R. Moldova, Transnistria, nordul Bucovinei, Transcarpatia. Au ieșit de sub tipar 8 volume din această serie, la realizarea cărora a participat și G. Botezatu.

Seria a treia – *Mărgăritare* (în 15 colecții) este destinată elevilor școlii medii. G. Botezatu este prezent și aici cu 2 culegeri.

A contribuit și la valorificarea moștenirii în domeniul folcloristicii. Dumnealui a publicat materiale despre preocupările etno-folclorice ale lui Dimitrie Cantemir, Ion Neculce, Ion Creangă, Mihai Eminescu, Alexei Mateevici, Tudor Panfile, Nichita

Smochină, Petre Ștefănuță, Gheorghe Madan, Tatiana Gălușcă.

G. Botezatu a publicat peste 300 de articole în mai multe culegeri tematice, reviste de profil, enciclopedii, ziare ș.a.

Și-a dat concursul la scrierea unor manuale și crestomații pentru instituțiile de învățământ superior și mediu. Este unul dintre coautorii și redactorii de bază a primului curs de creație populară orală în Basarabia – *Schițe de folclor moldovenesc* (1965), o lucrare foarte necesară pentru catedrele de filosofie din acea perioadă.

G. Botezatu este și coautorul unui manual de literatură maternă pentru cl. VI (a avut 4 ediții – anii

1973-1976).

A depus o muncă imensă la elaborarea lucrării colective *Creația populară (Curs teoretic de folclor românesc din Basarabia, Transnistria și Bucovina)* (1991).

G. Botezatu a participat în modul cel mai direct la înființarea Institutului de Etnografie și Folclor, după modelul instituțiilor respective în alte țări. Este mult regretabil că Institutul acesta, din greșală a fost lichidat în 1999.

Ceea ce n-a reușit G. Botezatu să ducă până la capăt, împreună cu colegii săi, la care s-a lucrat ani buni, sunt 2 lucrări importante: Un nou curs, anume universitar, de folclor și

Tezaurul folcloric al românilor din R. Moldova, Ucraina și Federația Rusă (în aproximativ 15 volume).

Numele folcloristului G. Botezatu figurează în mai multe enciclopedii și dicționare de la noi și din alte țări.

Rezultatele remarcabile ale folcloristului sărbătorit de noi astăzi se datorează calităților deosebite pe care le posedă: dragostea mare față de minunata noastră cultură populară, extraordinara forță de muncă, dăruire, bunătate, deosebita răbdare.

Cu ocazia jubileului să-i urăm colegului nostru mulți ani de viață activă, sănătate împreună cu cei dragi.

CARP LARISA,

prof. desen, pictură, compoziție, grad. did. II

„UN COLIND PENTRU ȚARĂ”

Școala de Arte Plastice Pentru Copii din mun. Bălți — 55 ani de existență.

Se zice că o națiune lipsită de artă și artiști nu are existență. Într-adevăr, tristă și sumbră ar fi viața dacă nu ne-ar mângâia sufletul acorurile alese ale muzicii, dansurile săltărețe ale noastre, culorile vii ale curcubeului.

O adevărată confirmare a acestui fapt este *expoziția Școlii de Arte Plastice Pentru Copii din mun. Bălți la cei 55 ani de la fondare*, cu

genericul „Un colind pentru țară”, inaugurată la 26 decembrie 2013, în incinta Pinacotecii „Antioh Cantemir”.

Sălile expoziționale, arhipline, au devenit un paradis al culorilor, creat de spiritul artistic neobosit al elevilor.

Expoziția de dare de seamă, a întrunit circa 500 de creații executate pe parcursul unui an de studii în diverse genuri ale artelor plastice ceea ce demonstrează importante realizări ale acestei instituții la cei 55 ani de existență. Aici, aveți ocazia să admirați picturi academice în acuarelă, guașă, ulei; să apreciați linogravuri, desene efectuate în creion, cărbune, tușă, pasteluri, să rămâneți impresionați de diversitatea lucrărilor decorative: aplicații din fibre vegetale, semințe, scoici și coajă de ou; compoziții în volum pe balon, sticlă, material textil și lut;

pictură pe sticlă și pe ceramică. Acest vernisaj te copleșește și te inspiră, nu te lasă indiferent. Trăim frumoasa confirmare - cât de talentați sunt copiii noștri, cât de frumoase și nemărginite le sunt gândurile... Toate acestea ne confirmă speranța că frumosul și veritabilul viitor al țării noastre începe în atelierul de creație al tinerei generații.

Un înțelept spunea că arta este produsul spiritual al Omului, constituie o adorație pentru miracolul realității, e un țărniș de vis ne țărnișuit spre care pășesc anual circa 300 de elevi, dornici să cunoască tainele artei plastice, să contempleze lumea miraculoasă luminată de har.

De 55 de ani o echipă de profesioniști ai acestei instituții, urcă calea spre profesionism și realizare, conștientizând cu certitudine un adevăr - o națiune nu poate fi lipsită de artă.

Școala de Arte Plastice bălțeană este una dintre cele mai vechi instituții de acest gen din republică. Începându-și activitatea în anul 1958 ca școală de 7 ani într-un apartament cu 4 odăi și înmatriculând pentru început, numai 35 de elevi, a pornit pe drumul încununat de succese, spre înălțimile nelimitate ale măreției și irepetabilei arte, având în suflet setea confirmării binemeritate.

55 de ani este doar o filă în istorie, o izbândă, dar și o cale lungă de creație, muncă asiduă, rezultate impunătoare și, desigur, respectul și aprecierea tuturor.

În acești ani au absolvit Școala de Arte Plastice peste 2800 elevi, numele cărora s-a făcut auzit și peste

hotarele țării. Mulți dintre ei au devenit artiști plastici, membri ai Uniunii Artiștilor Plastici din Moldova, profesori de arte plastice, designeri, arhitecți. Unii absolvenți și-au ales o altă specialitate, însă scânteia cromatică pătrunsă cu dragoste în adâncul ființei lor n-o să se stingă nici o dată.

Astăzi, discipolii noștri participă la expoziții, concursuri, festivaluri, alegându-se cu distinse premii. Lucrările lor sunt apreciate nu numai acasă, dar și în România, Rusia, Ucraina, Bulgaria, Ungaria, Italia, Macedonia, Slovenia, Polonia, Franța, Finlanda, Turcia, China, Belarus și Uzbekistan.

Afirmăm cu certitudine că tin-

erii noștri plasticieni contribuie cu demnitate ca numele țărișoarei noastre, Moldova, să fie cunoscut pe mapamond.

Multă sănătate inteligenților noștri dascăli consacrați altarului artei! Ei merită toată admirația și aprecierea tuturor pentru măiestria și zbulciumul creativ, pentru fidelitatea meseriei și capacitatea de instruire și promovare a noilor generații de plasticieni.

Iar Școala de Arte Plastice, Bălți întotdeauna va fi izvorul nescat al înțelepciunii și frumoaselor realizări!

MARIANA COCIERU, AȘM
TATIANA CIORNOLUȚCHI, bibliotecar Secția E-Informație

Tinerii – promotori ai valorilor culturii

Cultura națională ca un bun spiritual al unui popor a reușit în data de 23 ianuarie să se bucure de un elogiu din partea celor care stau la temelia promovării produsului științific. La un dialog intercultural au fost invitați să participe: studenți, cercetători, profesori consacrați. Biblioteca Științifică Centrală „Andrei Lupan” în colaborare cu Universitatea Academiei de Științe a Moldovei a găzduit expresia unei mase rotunde cu genericul: *Tinerii – promotori ai valorilor culturii*.

Moderatorii activității: Ana Brăiescu, bibliotecar principal al BȘC „Andrei Lupan”, responsabilă de organizarea activităților cultural-științifice, Rodica Ciobanu, decanul Facultății Științe Socioumanistice și Gheorghe Bobână, șef al Catedrei Filosofie, Istorie și Metodologia Cercetării, au reușit prin cadrul tematic al întrunirii să incite la discuții invitații prezenți în sala de ședințe. În cadrul activității au fost prezentate următoarele comunicări: *Cultura în capodoperele literaturii antice*. Publius Ovidius Naso (Alina Cotruța, studentă, Universitatea AȘM), *Atitudinea tinerilor vis-a-vis de cultura teatrală* (Dumitrița Brăiescu, elevă, Liceul AȘM), *Revitalizarea arhivelor de folclor prin digitizare și recondiționare* (Mariana Cocieru, cercetător științific, Institutul de Filologie, AȘM), *Cultura informațională* (Alexei Modval, student, Universitatea AȘM), *Cultură și comunicare în managementul educațional* (Marcela Burmistru, studen-

tă, Universitatea AȘM), *Cultura limbajului media* (Cristina Știrbu, studentă, Universitatea AȘM).

Atenția participanților a fost racordată la prezentarea filmelor de scurt metraj, realizate de cineastul Mircea Bobână și operatorul Annegret Sacse din Germania. Tinerii au menționat valoarea și importanța filmului în procesul de dezvoltare a culturii și umanității. Annegret Sacse le-a comunicat celor prezenți despre importanța dialogului intercultural în procesul creației, atât în cinematografie, cât și în celelalte domenii ale culturii.

O comunicare specială a fost prezentată de către dr. Varvara Buzilă, director adjunct al Muzeului Național de Etnografie și Istorie Naturală. În discursul său a menționat importanța cunoașterii tuturor filelor reprezentative din moștenirea culturală, studierea și protecția cărora a devenit o normă obligatorie a fiecărei țări. La ora actuală cunoașterea obiceiurilor și tradițiilor naționale reprezintă un deziderat fundamental care ne determină a fi un popor cu o integritate națională definită, dar și ne oferă posibilitatea de a crea dialoguri interculturale.

Cele menționate mai sus au fost apreciate drept niște „ansambluri de conduite ce au o puternică încărcătură simbolică pe care comunitățile umane le practică pentru a controla și reglamenta atât relațiile din interiorul lor, cât și cele cu alte comunități”.

Unul dintre punctele reprezentative ale evenimen-

tului a fost lansarea bibliografiei dr. Elena Postolachi-Iarovoi, *Protectoarea etnografiei naționale* (Chișinău, 2012). Prezenta publicație este omagiul adus „Omului Emerit”, deținător al medaliei AȘM „Dimitrie Cantemir”, Eminent al Culturii, doctor în istorie, inventator, cercetător neobosit al culturii populare, care pe parcursul a mai bine de 45 de ani de activitate științifică s-a dedicat dragostei de țară obținând prin aceasta cea mai înaltă distincție la care aspiră orice savant – recunoștința întregii națiuni.

Întrunirea culturală a evoluat cu vernisajul de pictură „Vise Renascentiste”, autor Mihai Gâțu. În imaginile realizate în acuarelă de talentatul artist și-au găsit relevanță diverse aspecte ale culturii naționale. Cei prezenți la eveniment, dar și valorificatorii fondurilor de carte au avut posibilitatea de a comunica și de a-l cunoaște pe maestrul culorilor tete-a-tete, cât și prin intermediul lucrărilor expuse.

Impactul activității reflectat de atitudinea tinerilor

față de valorile culturale a avut o deosebită importanță și asupra perpetuării factorilor care influențează evoluția noilor talente, astfel a fost promovată poezia și creația elevei Liceului Teoretic cu Profil de Arte „Mihail Bereзовski” Doina-Cezara Galan, *Luceafărul și Luna*.

O importanță deosebită a avut organizarea mesei rotunde cu un generic care le amintește tinerilor care sunt în final cele mai importante valori culturale, atât de necesare perpetuării existențiale.

Exponent al instituțiilor de cultură cu caracter enciclopedic, parte integrantă din sistemul informațional național, Biblioteca Științifică Centrală „Andrei Lupan” a AȘM își îndeplinește misiunea pe care și-a asumat-o față de comunitatea utilizatorilor, pe care-i deservește promovând la un nivel înalt aspectele culturii naționale. Implicarea tinerilor în valorificarea culturii naționale tinde să aprobe activitățile în parteneriat cu diverse instituții din comunitatea noastră, dar și internaționale.

TATIANA CEBAN,
sefa BPS Feodorea

TRADIȚIE ȘI MODERNITATE

Astăzi tehnologiile informaționale sunt parte a vieții noastre cotidiene. Nu în zadar se acordă atenție instruirii populației în acest domeniu. În acest sens ne vine în ajutor Programul Novateca care a selectat,

printr-un proces competitiv, 68 de biblioteci publice din Moldova care au primit calculatoare pentru accesul publicului la internet.

Printre câștigători suntem și noi, Biblioteca Publică din s. Fedore-

uca. Implementând în cadrul acestui program proiectul „Spre viitor – cu IT” depunem eforturi pentru a moderniza serviciile bibliotecii noastre. Întrucât îi avem ca parteneri A/O „Femeia Rurală” la inițiativa căreia a fost creat complexul de meșteșuguri „Arta Rustică” unde se promovează intens meșteșugurile populare ne-am axat pe aplicarea tehnologiilor informaționale în domeniul dezvoltării și promovării acestora. În acest scop am prevăzut un curs de instruire a 15 meșteri și persoane pasionate de meșteșugurile vechi, care în cadrul acestui proiect au însușit programele Word și Paint. Tot în acest curs beneficiarii au învățat cum să-și creeze un blog. În final toți s-au convins încă o dată că nu este tradiție fără modernitate și că modernitatea fără tradiție este o nebulă.

Ziua Națională a Culturii în luminile reflectoarelor aprinse

„... și totuși, Pământul se învâрте.”

Silvia Zagoreanu, interpretă de folclor

Logosul artei, lăsat să cadă lejer în cugetul celor prezenți la festivitate în Casa cultură, încolțea în intelectul fiecăruia și cota spiritului vâslit de așteptări, crescuse odată cu semnalul de start.

Știm, că nu numai luna lui Florar își vântură căldura și mireasma în aerul fin al anotimpului, ci și Gerarul, cu neuitatul vers alecsandrian: „*Din văzduh cumplita iarnă, cerne norii de zăpadă...*”, poate purta în căușul inimii, perle ce iubesc adâncimile artei și adoră la infinit setea spectatorului.

Astfel, plini de suflet, oficialitățile Administrației publice locale: Petru Voloșciuc – președintele Consiliului raional Strășeni și Sergiu Nicula – vicepreședintele raionului, au dat așteptărilor o fărâma de bucurie și au rostit un șir de nume cu ambiții și tendințe estetice, personalități care au ajuns la înălțimi everestice, ce sunt străjuite pe hartă de Coloana infinitului. În acest mediu al curselor, pe un ton laudativ, Vera Schirliu, șefa Direcției Cultură, Tineret și Sport a menționat cu diplome de merit pe cei mai consacrați sclavi ai culturii, pe cei cu suflet de cremene și speță înaltă, pe cei ce duc de coarne plugul artistic pe ogorul culturii.

O fantastică atmosferă găzduia vociferările despre meritele oamenilor din domeniul culturii, ce au adus substanțială contribuție prin dăruirea conștientă și deplină la promovarea mioriticului plai.

În acuratețea luminilor, într-un preaplin al emoțiilor, colective artistice din raion, cât și de la școala de arte, printre care: ansamblul coregrafic *Iasomia* – coregraf Ion Benchechi; ansamblul vocal *Divertis* – conducător artistic Doina Sârbu; orchestra de muzică populară *Alunelul* – conducător artistic și dirijor Mihai Bobeica, au confirmat mult mai lesne mândria de a fi prudent în creativitate și onoarea de a fi stăpân pe golgotele artelor.

Trecută prin școala vieții și revenită acasă, unde Dumnezeu a vărsat semințe de om în acest mirific cotidian al codrilor, aici, unde a înșușit bucuria legănatului pe coadă de căruță și își vede ades irepetabila copilărie, aici, unde trăiește fiorul dulce și tămăduitor al meditației și unde, ca nicăieri îi este dor, ca zidului de o fereastră, aici, unde își rezervă onoarea de a fi tânără, în siluetă elegantă și ușoară după auspiciile înțelepciunii. După propriul discernământ: *fără rădăcini nu mai crește copacul*, interpreta Silvia Zagoreanu, având conotația - purtătoare de folclor, mărturisește: *Trăiesc departe de luxul Londrei, deși sunt robul sorții și*

mersul reversibil și ireversibil al vremii mă determină să-mi perpetuu existența de creator nu în sistemul de referință ipotetic, ideal sau virtual, ci în cel real. Mai rămân încă departe de rețeta și marca bunului interpret, prins și modelat de cântecul popular.

Din caierul de păr vălurat, bogata frunte înflorea frumos în scena festivă, atunci când i s-a înmănat cea mai înaltă distincție a raionului: *Insigna Consiliului Raional*. Fiind proverbial de modestă, cu sinceritatea ce-o caracterizează, domnia sa a confirmat: „În lumea vocabulei mele, a fi cetățean al lumii în toată amploarea fințială e o creație divină, dar a purta costumul popular românesc, tricotat meșterește și a înnobila filonul de aur, pe care îl triumfă cântecul popular, e un merit al înțelepciunii”. Cu drag și prețuire pentru apreciere, interpreta a reiterat, că *Insigna* îi cinstește onorific existența și va continua să

pună pe rol proiecte, în care, tonul tendințelor europene să glorifice pe făgașele neștiute ale terii calificativul de Om și va menține focul aprins din vatra lui Dumitru Matcovschi, ca să dea în clocot mândria națională pentru oamenii de mare talent... Autografele muzicale au invadat scena, punând în evidență valoarea artistică a pământencii, pornită din Căpriană lui Ștefan cel Mare.

Johann Sebastian Bach a întemeiat clasicismul universal, Ludwig van Beethoven a semnalat prezența romantismului, Claude Monet a semănat impresionism, dar eroii zilei din 17 ianuarie ne-au confirmat, că nestrămutatul crez a lui Galileo Galilei „... și totuși, Pământul se învâрте”, rămâne o realitate.

Datorăm mult respect pentru evenimentul peste măsură de atractiv, unde aerul matur a fost atât de firesc și atât de organic.

PAVEL POPA,
Institutul de Filologie al AȘM

Dansul folcloric „Alunelul” — origini, semnificații, expresivitate...

Pe tot cuprinsul Basarabiei nu există vreo sărbătoare fără dans popular. Forma lui de existență se datorează procesului de transmitere de om la om, de generație la generație și mai des de la conducătorul ansamblului de dans popular la ucenicii săi. Ei la rândul lor, păstrându-l și practicându-l cu diferite ocazii, îl transmit și celor îndrăgostiți de arta jocului național. O asemenea soartă îi revine și dansului folcloric „Alunelul”. Școala românească de folcloristică și-a început cariera abia în sec. XIX și numai după formarea școlii de dans au fost realizate primele cercetări științifice în domeniul coregrafic. În Basarabia studierea dansului folcloric s-a început cu mult mai târziu.

Alunel este diminutivul lui *alun* – alun + suf. - el. Popoarele Europei de nord consideră alunul arbore magic. Renumita vârguță a magicienilor este de alun. Ivan Evseev în *Dicționar de Simboluri și Arhetipuri Culturale* constată că: „în folclorul românesc alunul e denumit «nașul șarpelui»; cu el se alungau șerpilor, norii de ploaie și grindină. Fructul alunului (alună) simbolizează oul cosmic, sâmburele vieții, fructul înțelepciunii și al cunoașterii” [1. P.14].

Alunul este considerat simbol al căsătoriei, belșugului și fericirii familiale, păcii, sănătății, sursă a puterii și bogăției, înțelepciunii. În mitologia celtică arborele alunul era apreciat cu funcție sacră, pentru că

vrăjitoarele aveau bagheta din lemn de alun. Grecii și romanii foloseau alunele ca leacuri: „Nu era folosită doar aluna, ci și scoarța și frunzele copacului pentru a combate diverse afecțiuni” [2]. În Evul Mediu, cu nuielușa de alun erau descoperite comori sau izvoare. În Germania de nord exista obiceiul de nuntă, când tinerii însurăței erau întâmpinați cu urările: „Alune, alune!”, mireasa, a treia zi după ceremonie împărțea alune – semn de bun augur.

În mitologia românească, alunul are valoarea arborelui sacru, utilizat în ritualurile asociate descântecelelor de dragoste sau de boală, în scopul alungării diavolilor cu puterea magică a nuielilor de alun, care nu intră în casele unde de perete este rezemată o asemenea nuielușă.

Arborele Alun întâlnit în dansul ritual *Călușarii* este reprezentat prin Steagul lor – o prăjină înaltă de 5-6 m. Ca această prăjină să fie investită cu putere magică era din alun. Steagul este considerat „mândria jocului” și „simbolul călușului”. Fără el nu poate fi dat Jurământul, iar fără Jurământ nu există Căluș. În fața lui călușarii jură și joacă. Cu steagul, vătaful îndeplinește doborârea călușarului, iar cu așchiile rămase de la confecționarea prăjinei se tămăduiau bolile. Doborârea călușarului este realizată prin ritualul „bătutul” cu nuiua de alun – gest magico-ritualic prin care sunt alungați demonii. Tot la *Călușari* este atestat și ritualul magic desfășurat în jurul

fructului de alun (alună) numit *căluș*, unde cu steagul respectiv este doborât un executant la pământ – ritual secret, bine păstrat.

Simbolul alunei este întâlnit și în melodiile folclorice de dragoste – cântecul *Am avut un pui pe lume*: „Foaie verde trei alune, / Am avut un pui pe lume, / Și n-am știut, cum se ține” [3, p. 214]; cântecul *Vino, Ghiță, serile*: „Tu, Ghiță, de nu-i veni, / Că rărușa s-a-ngrădi, / Nu cu aluni, nu cu nuiile, / Numai cu cuvinte rele” [4, p. 219].

Este semnificativ numărul grandios de localități ce poartă numele: Alun – jud. Hunedoara; Alunu – jud. Vâlcea; Alungeni – jud. Covasna; Alunișu – jud. Cluj, Dâmbovița, Ilfov, Olt, Argeș; Alunișul – Bistrița-Năsăud, Mehedinți; Aluniș – jud. Arad, Argeș, Buzău, Cluj, Dâmbovița, Gorj, Harghita, Mureș, Prahova, Sălaj, România, r. Râșcani, Republica Moldova.

Dansul *Alunelul* este frecvent întâlnit în Oltenia și Muntenia cu diferite variante și denumiri: de mână; în-genunchet; plimbat; înfundat; bătut; ca la Dolj; de la Corlata; de la Godinești; de la Urzica; de la Cerna; de la Sadova, etc. Acest joc este popular și la ceangăii din jud. Bacău, satele: Găiceana, Cleja, Lespezi, Fundu-Răcăciuni, Luizi-Călugăra, Pustiana ș. a., executat în cerc, cu structura bine determinată, interpretat în majoritatea cazurilor pe melodia arhicunoscută: „Alunelu, Alunelu, hai la joc, sa ne fie, sa ne fie cu noroc”.

În limbaj coregrafic divers, dar cu aceeași melodie specifică dansul *Alunelul* există și în Basarabia – joc îndrăgit și practicat de formațiile de dans popular: „Frunza nukului”, s. Inești, r. Telenești; „Chindia”, or. Rezina; „Miorița”, „Flori de tei”, mun. Bălți; „Nistrenii”, s. Copanca, r. Căușeni; „Nistrenii”, or. Soroca; „Comoara”, mun. Chișinău; „Lia”, s. Abaclia, r. Basarabeasca; „Izvoraș”, s. Colicăuți, r. Briceni; „Cucoara”, s. Ratuș, r. Criuleni; „Moștenitorii”, or. Șoldănești, ș. a. Numeroase formații artistice poartă numele „Alunelul” cum ar fi: ansamblurile de dans popular (copii) din s. Carabetovca, r. Basarabeasca, de la Casa de Creația a Copiilor „Lăstărel”, mun. Chișinău, orchestra de muzică populară de la Școala de Arte din or. Strășeni, Teatrul de păpuși din Cimișlia etc. De mai mulți ani există: publicația (revistă) pentru copii *Alunelul*, basmul *Alunelul*, autor N. Rusu, Festivalul folcloric *Alunelul*, parcul *Alunelul* ș. a. În trecut, basarabenii cu nuiile de alun împleteau coșuri, confecționau furci pentru tors, cozi de topoare, ciobanii meșteureau fluier etc., exemple semnificative caracteristice identității românești din Basarabia ce demonstrează profunzimea înrădăcinării dansului *Alunelul* și a melodiei lui în tradiția populară națională.

Există o altă versiune despre proveniența denumirii dansului *Alunelul*. În tradiția muzicală românească

des întâlnim melodii instrumentale intitulate cu numele interpretului sau a autorului creației, de exemplu, în *Antologie de folclor muzical: 1107 melodii și cântece din Moldova istorică* de Dumitru Blajinu întâlnim: *Hora lui Costea Munteanu, Hora lui Cuza, Hora lui Dobrică, Hora lui Foca, Hora lui Gheorghe din Vindereu, Hora lui Suchici, Hora lui Duja, Hora lui Tocilă, Hangul lui Gheorghe Brânză, Sârba lui Barbu Lăutaru, Sârba lui Mitică Blajinu, Sârba lui Mitică Punei, Sârba lui Niculai Blajinu, Sârba lui Petru Doni* etc. [5, pp. 244, 245, 246, 246, 247, 248, 473, 474, 475, 560, 413, 414, 415, 416, 417]. Asemenea și numele jocului *Alunelul* poate avea rădăcini în *A Lu Nelu*, adică dansul lui Nelu, Nelul fiind dezmiardatul numelui Ion (a lui Gheorghe, a lui Vasile) – versiune mai de încredere, decât cea că ar proveni de la numele arborului *alun* sau de la numele satelor, sau de la poreclă (cel care a creat dansul respectiv avea porecla „Alunu”), sau avea preocupăția strânsul alunelor etc.

Diverse caracteristici ale dansului *Alunelul* și a ariei lui de răspândire descoperim în lucrările unor specialiști de folclor.

Coregraful Constantin Stancu în volumul *Jocuri populare din Argeș* constată existența și aria de răspândire a jocului respectiv în localitățile din jud. Argeș: „Arefu, Cicănești, Aluniș” [6, p. 75] ș. a., unde *Alunelul* este interpretat în formație mixtă, cu brațele tip „horă”, în două variante.

Specialiștii Marin Badea și Leonte Socaciu studiind jocurile folclorice întâlnite la hora satului din localitățile de munte, de pe văile Argeșului, Vilsanului, Doamnei și Topologului au remarcat că alături de jocurile ciobănești de tipul „brăului” sau „de doi” care constituie baza repertoriului acestei sărbători „li se adaugă diverse variante de horă, sârbă și alunel” [7, p. 5].

Autorul volumului *Jocuri populare oltenești*, Sigmund Seifert caracterizează dansul *Alunelul* astfel: „Joc de grup mixt din comuna Tencănuș, raionul Plenița. Formația: semicerc. Ținuta: Lanț de brațe încrucișate la spate. Măsura muzicală: 2/4. Ritmul: vioi (allegretto). Această variantă a jocului «Alunelul» cuprinde o singură mișcare și se execută pe 12 măsuri muzicale. <... > Jocul are în componența lui deplasări în față spre centrul cercului, în spate precum și deplasări spre dreapta și spre stânga pe linia cercului. Deoarece deplasările spre stânga sunt mai dese, dansatorii realizează după câteva repetări ale jocului o ocolire completă. Jocul se desfășoară fără a ține cont de frazele muzicale ale melodiei” [8, p. 33].

O altă caracterizare a dansului *Alunelul* este prezentată în lucrarea *Jocuri populare din Gorj*, autor Marin Badea: „Joc: mixt. Ținuta: prinși de brațe îndoit de

cot. Formația: în cerc. Tempoul: de brâu repede. Măsura muzicală: 2/4. Jocul este format din două părți, fiecare parte având 16 măsuri. Melodia conține două fragmente A și B de câte 16 măsuri fiecare. Cele două părți ale jocului coincid cu cele două fragmente ale melodiei” [9, p. 216].

I. Lică Baltă în cartea *Jocuri din județul Dolj* notează grafic 3 jocuri folclorice *Alunelul*: „Alunelul bătut” (com. Goicea), „Alunelul rudăresc” (com. Rudari), „Alunelul sucit” (com. Bistreț) [10, pp.14-20; 21-27; 28-33], cu caracteristici comune: interpretate numai de bărbați, melodiile jocurilor sunt alcătuite din 2 fragmente, măsura muzicală – 2/4. Formația: cerc.

Marii coregrafi Gheorghe Baci și Gheorghe Popescu-Județ, despre *alunelele* și alte dansuri constată următoarele: „sunt vii și îndrăznețe, viguroase și trepidante ca alunelele și rustemele oltenesti”, și „alunelele și sârbele se joacă aici în linie și mai puțin în cerc, cu mare virtuozitate și iuțeală. În aceste jocuri abundă încrucișările de picioare, pașii săriți de pe un picior pe altul, pașii de avânt și bătăile în contratimp” [11, p. 6-7].

Prestigioșii cercetători ai jocului folcloric Teodor Vasilescu și Sever Tita au înregistrat în volumul *Folclor coregrafic românesc* două dansuri folclorice cu numele „Alunelu”, primul: „Localitatea: Stoicănești. Județul: Olt. Informator: Constantin V. Spătaru. Data culegerii: 16 aprilie 1967”, interpretat de bărbați, măsura muzicală – 2/4, poziția brațelor – lanț de brațe oblic jos, deplasări în dreapta, stânga, pași alăturați, încrucișați în față, în spate, bătăi în acord cu piciorul stâng și dreptul, strigături la comandă: „Îi stângu la pământ/Îi dreptu semenea/Ține minte nu uita, /Îi stângu urma/Îi două drumu drept/Îi două pune patru”; și al doilea din Muntenia: „Localitatea: Dunăreni. Județul: Dolj. Informator: Lică Baltă. Data culegerii: 13 aprilie 1970” [12, pp. 200-204; 257, 258], poziția brațelor – lanț, încrucișate în spate, pași încrucișați în față, piteni cu piciorul drept și cu stângu, salturi, cu ambele picioare, bătăi în acord cu piciorul drept, cu cel stâng etc.

Important izvor pentru cercetarea dansului folcloric *Alunelul* și nu numai, este *Dicționarul jocurilor populare românești* (1931) [13, p. 12-13], opera științifică a soților G. T. Niculecu-Varone și Elena Costache Căinariu-Varone. Volumul cuprinde peste 5000 de denumiri de jocuri aflate în larg circuit în tradiția populară de până la anul 1930. Printre acestea sunt înregistrate 37 de denumiri ale dansului *Alunelul*, care pot fi clasificate în felul următor: **de ritual** – *Aluneasca*, *Luneasca*, *Hora mare*, *Hora tinerilor* – se joacă numai la nuntă, în Oltenia – unicul exemplu întâlnit în literatura studiată când dansul *Alunelu* este parte componentă a unui ritual; **cu**

stil și caracter de horă – *Aluna* (Uidești și Țolești – Suceava); *Alunașu* (Bran, Fundata, Râșnov, Peștera, Sohodol – jud. Brașov); *Alunel* (pe ambele maluri ale Oltului – Mutenia și Oltenia); *Alunele* (Bucovina); *Alunelu* (horă țigănească în Oltenia); *Alunelul ca la Bistreț*, *Alunelul în horă* (com. Gruia – Mehedinți); **cu stil și caracter de brâu** – *Alunelul de brâu* (com. Goicea – Dolj); **cu stil bătut** – *Alunelul bătrânesc*, *Alunelul bătut* (com. Grindeni – Dolj), *Alunelul bătut ca la Bistrița* – (Mehedinți), *Alunelul bătut ca la Urzica* (jud. Olt); *Alunelul rudăresc* (com. Dănceu – Mehedinți, com. Islaz – Teleorman); *Alunelul înainte* (com. Dăbuleni – Dolj); **cu stil amestecat** – *Alunelul amestecat* (com. Bistreț – Dolj); **la comandă** (se interpretează după strigături sau cu strigături) – *Alunelul schimbat* (Gorj); *Alunelul cu strigături* (Maramureș); *Alunaș* (com. Sardam – Dâmbovița); **joc bărbătesc** – *Alunelul pe doi* și *Alunelul pe trei* (com. Cerăt – Dolj); *Alunelul gorjenesc*; *Alunelul de pe valea Staneiului* (com. Bârca – Dolj); **joc ce poartă denumirea localității sau a zonei etnografice** – *Alunelul ca la Bast* (jud. Dolj); *Alunelul de la Căluș* (Olt); *Alunelul de la Cârna* (Dolj); *Alunelul de la Goicea* (Dolj); *Alunelul de la Gorj*; *Alunelul de la Maramureș* (com. Nănești – Maramureș); *Alunelul de la Punghina* (Mehedinți); *Alunelul de la Săpata* (Olt).

Melodia dansului *Alunelul* (nume comun, dar divers ca stil) a prezentat interes și pentru compozitori și cântăreți. Compozitorului Marian Negrea, în anul 1921 îi apare lucrarea *Suita pentru pian*, unde este inclusă și melodia *Alunelul*; compozitorul Nicolae Lungu a prelucrat cântecul *Alunelul oltenesc* pentru interpretare corală (*Coruri*, București, Editura Muzicală, 1968); melodia *Alunelul* a fost adaptată și de compozitorul Cornel Fugaru; virtuosul acordeonist Ilie Udilă, în anul 1989, acompaniat de orchestra Ion Miu a înregistrat piesa *Alunelul oltenesc*; cântărețul Iancu Marinescu a înregistrat cântecul *Alunel cu alunele* cu orchestra Barbu Ciolacu; cântecul *Alunelul din Vadul Lat*, promovat de cunoscuta interpretă Ileana Constantinescu, a fost înregistrat de către ea în 1970 cu orchestra „Doina Ilfovului”, dirijor Nicolae Băluță.

Dansul *Alunelul* este întâlnit și în s. Ivănești, jud. Vaslui – confirmare a maestrului coregraf George Ilașcu în volumul *Jocuri populare vasluiene*: „dans mixt, se interpretează față în față. Poziția brațelor: lanț de brațe îndoite. Deplasare în stânga. Limbajul dansului – pași simpli cu bătăi în acord”.

Eminentul om de artă Dumitru Blajinu în lucrarea *Antologie de folclor muzical*: 1107 melodii și cântece din Moldova istorică a notat muzical melodia de joc *Alunelul* înregistrată în s. Munteni, com. Văleni-Moreni,

jud. Roman, cu textul poetic: „Alunelul, Alunelul, hai la joc/Să ne fie, să ne fie cu noroc. /Alunelul, Alunelul, sus săltați/Și la stânga și la dreapta haideți, frați. /Cine-n horă o să joace, /Mare, mare se va face/Cine n-a juca defel/Va rămâne mititel” [5, p. 662]. Comparativ textului poetic de mai sus, observăm că în varianta poetică existentă la noi lipsesc rândurile: „Alunelul, alunelul sus săltați/Și la stânga și la dreapta haideți, frați”.

În Basarabia, dansul *Alunelu* face parte din tipul jocurilor de sărbă, ritmul binar, formația mixtă, executat în cerc, cu brațele pe umerii partenerilor, cu deplasări bilaterale, pe loc, promovând pași încrucișați în spate, pași cu băți pe sol, cu strigături specifice. Sincretismul lui a determinat relația de interdependență între limbajul coregrafic, muzical și literar, cântat fiind pe melodia bine cunoscută: „Alunelu, Alunelu, hai la joc, să ne fie, să ne fie cu noroc”. Ultimele două tipuri esențiale în existența și originalitatea jocului respectiv îi asigură ritmul caracteristic și tematica în baza căreia determinăm funcționalitatea lui. Dansul este constituit din două părți, respectiv și melodiei îi aparțin două părți distincte. Prima parte constă în deplasarea dansatorilor la dreapta și apoi spre stânga, încheindu-se cu trei băți executate cu talpa întreagă și conține 8 măsuri muzicale, a II-a parte – pași și băți pe loc reprezentată în baza măsurilor muzicale 9-15 a melodiei, repetându-se totul de două ori.

A ajuns în părțile noastre adus de către profesorii olteni și munteni care au muncit în Basarabia pe tărâmul pedagogic sau de către tinerii basarabeni care au făcut studii în aceste zone etnografice.

Astăzi, jocul *Alunelul* reprezintă produsul culturii spirituale populare conceput în context complex: muzică, text poetic, limbaj coregrafic, care demonstrează direct funcționalitatea lui: distractivă, amuzament, agrement, divertisment, plăcere, organizarea plăcută a timpului etc.

Privind dansul *Alunelul* sub aspectul relației om-mediul ambiant și investigându-l constatăm că analiza acestui raport a căpătat un caracter orientat spre identificarea și evaluarea nuanțată a relațiilor om-societate-mediul natural prin următoarea simbolistică: nuielușa de alun – sperietoarea șerpilor; steagul călușarilor – simbol magic; ritul doborârii călușarului; arborele alunul – simbol al căsătoriei, belșugului, fericirii familiale, al păcii, sănătății, sursă a puterii și bogăției, înțelepciunii; bagheta cu funcție sacra a vrăjitoarelor; folosirea florilor de alun pentru descântecele de dragoste și de boală etc. Toate acestea confirmă relațiile dintre om, societate și funcționalitatea dansului respectiv. *Alunelul* face parte din suita de jocuri folclorice originare din ritualul pe-

trecerii Anului Vechi și întâmpinării Anului Nou. Acest lucru îl deducem din semnificația strigăturii cu funcție de inițiere-felicitare: „Alunelul, Alunelul hai la joc/Să ne fie, să ne fie cu noroc” – dorința ca anul nou să fie „cu noroc”. Dansul simbolizează și trecerea de la iarnă la primăvară, care influențează desfășurarea ciclului naturii și asigurarea fertilității – fenomene ce reprezintă nu numai sfârșitul iernii și începutul primăverii, dar și reînvierea naturii, începutul muncilor agricole: pregătirea nuielilor pentru împletitul coșurilor, a lemnului de alun pentru confecționarea cozilor de topor, furcilor de tors, fluierelor etc. Legată de primăvară este și sărbătoarea creștinească Ispasul (Înălțarea Domnului). În popor se povestește că în ajunul Ispasului oamenii aduceau verdeață, ramuri de alun cu care împodobeau casele și erau păstrate tot anul, fiind folosite pentru oamenii bolnavi de dureri de cap etc. În această zi flăcări și fetele mari din unele localități din preajma pădurilor, codrilor se duc noaptea prin alunișuri și culeg flori de alun, care înfloresc și se scutură în noaptea Ispasului, fiind bune de leac și dragoste. *Alunelul* nu și-a păstrat semnificația inițială, geografia largă a dansului scoate în evidență noi forme de mare variabilitate, de la o localitate la alta, de la un secol la altul. Neînsemnatele diferențieri locale apărute în structura dansului au contribuit la păstrarea jocului, dezvoltându-l conform stilului specific de interpretare. Din aceste considerente, astăzi, avem posibilitatea să conversăm despre dansul *Alunelul* remarcabil prin caracterul sărbătoresc distractiv, limbajul coregrafic atractiv și ușor de deprins de către doritori, analizând deosebiri locale prin conștientizarea diverselor stadii de evoluție a dansului folcloric și în Basarabia.

Dansului *Alunelul* practicat în sudul Basarabiei îi aparține stilul dunărean, datorită așezării geografice a localităților situate la hotar cu Muntenia, cu Dobrogea și a influenței balcanice – fapt explicat de condițiile istorice în care a avut loc cristalizarea specificului etnofolcloric al teritoriului dat. *Alunelul* promovat în nordul Basarabiei aparține stilului răsăritean cu influențe balcanice. Unitatea acestor două stiluri o reprezintă cercul – forma mistică universală de desfășurare a dansului, semnul absolutului, care susține și protejează viața și stările importante din viața omului, menținând coeziunea dintre suflet și corp al interpretului. Practicarea dansului în cerc îi oferă Alunelului un cadru simbolic asemuit cu cerul, pământul pentru că atmosfera distractivă de sărbătoare creată de executorii lui, de muzică și textul poetic și de joc unește spațiile dintre cer și pământ, în așa mod cercul devine un centru al spațiului respectiv simbolizând mișcarea, viața, timpul, veșnicia, perfecțiunea, omogenitatea, eternitatea căreia îi lipsește începutul și

sfârșitul, asemenea șarpelui care-și înghite coada. Așa cum menționează Ivan Evseev: „E simbolul dragostei creștine, în centru fiind Dumnezeu, iar credincioșii vin spre el din perisferă” [1, p. 36].

Atmosfera creată în timpul desfășurării jocului prin executarea cât mai expresivă a figurilor dansului în strânsă unitate cu ținuta ageră și mândră a corpului interpreților oferă acestuia o expresivitate specifică momentului folcloric respectiv. Relația dintre dansul *Alunelul* și interpreți creează maniera de interpretare a jocului prin intermediul căreia are loc manifestarea dansului ca fenomen social și totodată artistic, care contribuie la integrarea lui în viața comunității date, în primul rând, prin evidențierea elementelor coregrafice specifice în combinaire cu muzica și strigătura cântată, împletite artistic, armonios în procesul desfășurării specifice a dansului.

Complexul expresiv morfologic al dansului *Alunelul* cuprinde aspecte specifice care-l deosebește de alte dansuri conferindu-i o individualitate artistică aparte:

- *Formația de joc*: cerc închis;
- *Aspectul componentei*: mixt, cu ținuta brațelor pe umerii partenerilor;
- *Aspectele mișcării generale*: desfășurarea în spațiu a formației în stânga, în dreapta, pe loc, păstrând cercul închis, tempoul execuției – vioi, repede;
- *Compoziția dansului*: jocul este alcătuit din trei figuri constituite din pași exacti cu o succesiune fixă;
- *Structura ritmică*: Melodia dansului conține două fraze muzicale a câte opt măsuri fiecare, prima frază se repetă de două ori și a doua frază la fel. Forma de numărare ritmică a măsurilor: „1”, „și”, „2”, „și”, „1”, „și”, „2”, „și”, „1”, „și”, „2”, „și”, „1”, „2”, „3”, măsura muzicală – 2/4, tempo vioi până la repede, stil de sârbă.
- *Structura cinetică*:

Figura nr. I: Prima frază muzicală – 16 măsuri. Interpreții se deplasează în partea dreaptă pe linia de desfășurare (rotire) a cercului executând cu piciorul drept trei pași încrucișați în spate cu piciorul stâng + trei bătăi – prima cu piciorul drept cu trecerea greutateii corpului pe el și cele 2 îndeplinite cu piciorul stâng, aceeași figură va fi executată și cu piciorul stâng. Figura se repetă de 4 ori. Prima data figura este executată în baza primei părți a melodiei (4 măsuri) + strigătura identic cântată cu melodia dansului: „*Alunelu, Alunelu, hai la joc*”. Repetarea figurei cu piciorul stâng are loc în baza măsurilor muzicale 5-6 și a strigăturii „*Să ne fie, să ne fie cu noroc*”. Apoi totul se repetă de la început.

Figura nr. II: urmează fraza a doua muzicală – 8 măsuri + strigătura cântată identic cu melodia dansului: „*Cine-n horă o să joace/Mare, mare se va face*”. În baza acesteia se execută pe loc un pas mic cu piciorul

drept încrucișat în spate cu piciorul stâng + pas mic cu dreptul și 2 lovituri executate pe sol cu piciorul stâng pe toată talpa. Această figură se repetă de 3 ori – cu piciorul stâng, cu dreptul, cu stângul și a 4 oară urmează săritură cu transferarea greutateii corpului pe piciorul drept + 2 lovituri cu piciorul stâng cu toată talpa pe sol.

Figura nr. III: urmează fraza a II-a muzicală, măsurile 9-16 + strigătura cântată identic cu melodia dansului „*Cine n-o juca defel, /Va rămâne mititel*”, concomitent se execută pe loc în cerc 3 pași săltați + o lovitură în sol cu toată talpa piciorului stâng plasând greutatea corpului pe el + 2 lovituri în sol pe toată talpa cu piciorul drept, apoi totul se repetă cu piciorul stâng. Figura respectivă este interpretată de 4 ori.

Dansul poate fi executat de nenumărate ori, la dorința interpreților.

Complexul sincretic al dansului *Alunelul* este reprezentat în primul rând prin raportul dansului cu melodia instrumentală și strigătura cântată identic melodiei respective, cu suprapunerea (coincidența) exacta a melodiei cu fraza coregrafică și strigătură, iar acțiunea dramatică a jocului în concordanță cu structura cinetică și strigătura dansului relevă un aport incontestabil pe scara valorilor expresive ale folclorului coregrafic național.

Bibliografie:

1. Ivan Evseev. *Dicționar de Simboluri și Arhetipuri Culturale*, Timișoara, 1994.
2. <http://www.aboutnuts.com/ro/enciclopedia/alunele-de-p%C4%83dure> (consultat la 6.01.2014).
3. AFAȘM, 1986, nr. 363, f. 102; Coșernița – Florești; inf. Ganea Profir S., 83 de ani, cul. Curuci L. I., Buruiană I. V. Publicat în cartea *Folclor din Câmpia Sorociei*, Chișinău, 1989.
4. AFAȘM, 1959, nr. 113, f. 115-116; Stoicani – Soroca; inf. Măra Gheorghe F., 34 de ani, cul. Donos A. Publicat în Idem.
5. Dumitru Blajinu. *Antologie de folclor muzical: 1107 melodii și cântece din Moldova istorică*, Constanța, 2002.
6. Constantin Stancu. *Jocuri populare din Argeș*, Argeș, 1979.
7. Marin Badea, Leonte Socaciu. *Culegere de dansuri din folclorul argeșean*, București, 1973.
8. Sigmund Seifert. *Jocuri populare oltenesti*, Craiova, 1959.
9. Marin Badea. *Jocuri populare din Gorj*, Târgu-Jiu, 1974.
10. Lică Baltă. *Jocuri din județul Dolj*, Craiova, 1970.
11. Gheorghe Baci, Gheorghe Popescu-Județ. *Dansul Popular Românesc: Studii, vol. I*, București, 1958.
12. Teodor Vasilescu, Sever Tita. *Folclor coregrafic românesc*, București, 1972.
13. G. T. Niculescu-Varone, Elena Costache Găinariu-Varone. *Dicționarul jocurilor populare românești*, București, 1979.

PRESTĂRI SERVICII POLIGRAFICE

FEP Grafema Libris s.r.l.
Cod fiscal 1003600038636
Cont/decontare 22244011092
Cod plătitor TVA 0402143
BC "Energbank" SA, m. Chișinău fil. Centru
cod bancar ENEGMD 22895

Notograf Prim s.r.l.
Cod fiscal 1009600037527
Cont/decontare 222490100004601
BC "Fincombank" S.A. fil. Nr. 1 Chișinău
cod bancar FTMDMD2X735

mun. Chișinău,
str. București 68, etajul 3, of. 313.
tel/fax: (022) 202-555; 202-553.
mob.: 069-39-29-09; 069-022-237

LITERATURĂ DE SPECIALITATE ȘI BELETRISTICĂ

Nr.	Denumire	Pagini	Preț (lei)
ISTORIE • TEORIE ARTE			
1.	Abecedarul muzicii și solfegiul (Clasa I-II), L. Țurcanu, A. Țurcanu	192 p.	50
2.	Abecedarul muzicii și solfegiul (Clasa III-IV), L. Țurcanu, A. Țurcanu	122 p.	50
3.	Literatura Muzicală (p/u șc. Arte/Muzică), (anii I-II de studii), S. Badrajan, A. Rojnoveanu, S. Rotaru	236 p.	50
4.	Literatura Muzicală (p/u șc. Arte/Muzică), (anii III-IV de studii), S. Badrajan, A. Rojnoveanu, S. Rotaru	278 p.	50
5.	Arta Muzicală din R.M. Academia de Știință a Moldovei Institutul Patrimoniul Cultural	952p.	200
6.	Muzică etnică: tradiție și valoare V. Ghilaș	296 p.	20
7.	Învățămintul Muzical în Moldova Gleb Ciaicovski–Mereșanu	276 p.	20
8.	Estetica romanței (studiu), Andrei Tamazlăcaru	178 p.	20
MELODII FOLCLORICE			
8.	Alină dorule alină (Cântece și melodii populare din Moldova și Bucovina), Dumitru Blajinu	352 p.	150
PARTITURI ORCHESTRE POPULARE			
9.	Melodii de pe coline vol.II (partituri pentru orchestre de muzică populară), Serghei Ciuhrii	152 p.	30
PARTITURI CORURI			
10.	Ține-mă dorule lin (piese corale), Eugen Mamot	116 p.	30
11.	Cântece de dor (pentru diverse formații vocale), V. Nevoie	74 p.	30
12.	Plaiul meu (coruri), Victor Nevoie	126 p.	30
13.	Nouă azi ne-a răsărit (colinde de Crăciun)	146 p.	30

Nr.	Denumire	Pagini	Preț (lei)
14.	Nu poți da timpul înapoi... (romanțe), Ianoș Țurcanu, Svetlana Badrajan	58 p.	20
15.	Mi-e dor de-o seară cu romanțe (romanțe), Galina Furdui	620 p.	150
CÂNTECE ȘI VERSURI			
14.	Și îngerii ca omul plâng (cântece și poezii de autor), Maria Stoianov	190 p.	20
15.	Gânduri țesute-n suflet (cântece și poezii de autor), Maria Stoianov	200 p.	20
MONOGRAFII • CELEBRITĂȚI			
16.	Grigore Grigoriu (viața și creația — album), Ion Proca	248 p.	100
17.	Nicolae Sulac (Mai aproape de departe), Ion Proca	264 p.	30
	Un veac de dor matern (viața și activitatea maetrului Ion Dolănescu), Ion Proca	304 p.	100
19.	Poiana cu heruvimi (figuri ilustre: scriitori, actori...), Ion Proca	248 p.	40
BELETRISTICĂ			
	La Oină (roman), Ion Proca	160 p.	20
20.	Din cartea copilăriei (poezii pentru copii), Traianus	16 p.	5
21.	Alfabetul Vesel (poezii pentru copii), Ianoș Țurcanu	32 p.	10
22.	Ce ascund cuvintele (poezii pentru copii), Ianoș Țurcanu	36 p.	30
23.	Carte de dragoste (poezii), Ianoș Țurcanu	180 p.	20
24.	Viespea (povestiri), Ion Gorgan	92 p.	10
25.	Cetatea de Cuvinte (Antologie, Scriitori Soroceni), Petre Popa	680 p.	70
26.	Cinegetica (dicționar explicativ), Tudor Colac	300 p.	70

Nr. d/o	Registre Case de cultură, Școli de muzică	Preț (lei)
1.	Registrul de evidență a activității Casei de Cultură (anexa nr. 2 Regulamentul-tip)	14
2.	Registrul de evidență a activității formației artistice de amatori (aprobat Ministerului Culturii nr. 102 din 26 aprilie 2007)	14
3.	Registrul general de evidență a reușitei elevilor (pentru director)	14
4.	Registrul de evidență a șarjei pedagogice profesori și corepetitori	14
5.	Registrul de evidență a probelor de admitere	9
6.	Reistrul frecvenței și reușitei elevilor la disciplinele de grup	7
7.	Catalogul frecvenței și reușitei al elevilor (individual)	5
8.	Planul individual	5
9.	Cartea de evidență a lecțiilor asistate	10
10.	Proiect de lungă durată pentru disciplinele de grup	5
11.	Registrul proceselor—verbale colocvii, concerte academice, expoziții, examene	10
12.	Registrul proceselor—verbale ale consiliilor profesoriale	10
13.	Registrul proceselor—verbale ale ședințelor secțiilor	10
14.	Registrul de evidență a frecvenței profesorilor la serviciu	10
15.	Certificate (de absolvire), (copertă tare, bumvenil)	25

Nr. d/o	Documente pentru biblioteci publice	Detalii	Preț (lei)
1.	Registrul mișcarea fondurilor	A4, 150 p., ofset	14
2.	Registrul inventar	A4, 200 p., ofset	25
3.	Caiet de evidență a activității bibliotecii	A4, 60 p., ofset	14
4.	Caiet de evidență a documentelor recepționate în schimbul celor pierdute	A4, 50 p., ofset	9
5.	Fișa cititorului	A5, ofset 1+1	0.10
6.	Adaos la formularul cititorului	A5, ofset 1+1	0.10
7.	Fișa catalog liniată	7x11, ofset	0.05
8.	Fișa catalog curată	7x11, ofset	0.03
9.	Fișa cărții	8x11, ofset	0.05
10.	Fișa evidenței zilnice	A4, ofset	0.18
11.	Fișa de evidență a ziarelor	8x11, ofset	0.05
12.	Fișa de evidență a revistelor	8x11, ofset	0.05
13.	Despărțitoare de catalog de centru	carton 250 g. ștanțate	0.5
14.	Despărțitoare de catalog de dreapta	carton 250 g. ștanțate	0.5
15.	Despărțitoare de catalog de stânga	carton 250 g. ștanțate	0.5
16.	Despărțitor de poliță	carton tare	4
17.	Fișa de înscriere la bibliotecă	carton 220 g.	0,2
18.	Fișa contract	carton 220 g.	0,4

Editura „Notograf Prim“ s.r.l.
Tipografia F.E.P. Grafema Libris s.r.l

Adresa: or. Chișinău, str. București, 68, of. 313, 314
Tel.: (+373 22) 22-37-86, 20-25-53
Tel./Fax: (+373 22) 20-25-55
E-mail: notografprim@gmail.com
grafemalibris@gmail.com

TABLOUL REPUBLICAN DE ABONARE LA REVISTA „REALITĂȚI CULTURALE”, NR. 2 (32)

Nr. d/o	Raionul/ Municipiul	Nr. abonați	Inst. de cultură	Responsabil de ediție (zonal)
1	Ialoveni	65	61	(0268) 26 004
2	Edineț	46	92	Rodica Popa (0246) 22 648
3	Fălești	42	122	Grigorie Budu (0259) 22 648
4	Ungheni	42	126	Eugenia Baronia (0236) 22 648
5	Orhei	39	127	Gheorghe Guriuc (0235) 22 648 Lidia Sitaru (0235) 23 684
6	Călărași	38	90	Sergiu Cojocaru (0244) 20 840
7	Criuleni	35	61	Valentina Bobeico (0248) 22 323 Maria Rapcia
8	Râșcani	35	99	Emilia Garbuz (0256) 22 648
9	Șoldănești	35	64	Grigore Zănoagă (0272) 24 310
10	Hâncești	34	118	Ion Tulbu (0269) 23 070
11	Strășeni	26	71	Vera Schirlui (0237) 22 244
12	Căușeni	23	84	Fiodor Garaba (0243) 22 486
13	Rezina	22	73	Angela Racu (0254) 24 412
14	Nisporeni	21	68	Aurelia Andronache (0264) 23 711
15	Anenii Noi	21	72	Vasile Moroșanu (0265) 24 349
16	Briceni	20	68	Ilie Zagorciuc (0247) 22 648
17	Glodeni	20	69	Vecislav Barat (0249) 22 648
18	Telenești	20	97	Pavel Casian (0258) 22 648
19	Soroca	19	125	Grigore Bucătaru (0230) 23 124
20	Cimișlia	18	74	(0241) 22 648
21	Florești	16	119	
22	Dubăsari	14	34	Valentina Semionov (0248) 44 753
23	Drochia	14	81	Petru Ababii (0252) 22 648
24	Cahul	14	103	(0299) 22 255
25	Ștefan-Vodă	13	67	Valentina Uță (0242) 22 648
26	Dondușeni	12	48	Liuba Dănuță (0251) 24 272
27	Leova	12	70	Mihai Suruc (0263) 24 175
28	Cantemir	12	92	Nicolae Efticov (0273) 22 648
29	Sângerei	12	99	Valeriu Rusu (0262) 21 898
30	Chișinău	9	68	
31	Ocnita	7	68	Ludmila Belonoșca (0271) 21 429
32	Basarabeasca	4	25	(0297) 21 043
33	Bălți	1	23	Vera Caraulan (0231) 25 083
34	UTAG (Ceadăr-Lunga)	0	81	
35	Taraclia	0	52	

Total tiraj: 761 ex.

**DIPLOME
INVITAȚII
AFIȘE
BUCLETE
ECUSOANE
CĂRȚI DE VIZITĂ**

de la 5 lei per exemplar + design
de la 3 lei per exemplar + design
de la 1 leu per exemplar + design
de la 8 lei per exemplar + design
de la 1 leu per exemplar + design
de la 1 leu per exemplar + design

EXPOZIȚIA ȘCOLII DE ARTE PLASTICE PENTRU COPII, MUN. BĂLȚI

Formațiile folclorice „Șoimanii” și „Floarea dorului”, conducător artistic **PETRU CHEREUȘCĂ**

s. Ratuș, r. Criuleni